

Episkopát Slovenska
1875 1990

Brázda

časopis seminaristov

- **Totus Tuus**
- **Kto si človek?**
- **Hory ma učia**
- **Duchovné cvičenia s pátrom Kodetom**

ROČNÍK XVI, číslo 3, apríl 2008

Obsah

- 3 Milovať seba (úvodník)**
Stanislav Dulák
- 4 Trňová koruna Krista**
Gleb Chesnokov
- 5 Koreň radosti**
-js-
- 5 Veľká noc**
Vladimír Malec
- 6 Budete mi svedkami**
Matúš Reiner
- 8 Hudba, umenie a my**
Marek Jamrich
- 10 Jozef Kútnik Šmálov**
ThLic. Imrich Zahuranec
- 12 Hľadanie zmierenia je najťažší politický program**
Ján Szentkereszty
- 13 Štandardná vzdialenosť**
Marek Ondra
- 14 Kto si človek?**
Peter Gaži
- 18 Porada siedmych diablov**
-autor neznámy-
- 20 Totus tuus**
Martin Majda
- 22 Duchovné cvičenia s pátrom Kodetom**
Martin Pasiar
- 23 Hory ma učia**
Matúš Reiner
- 23 Externé športové aktivity**
Patrik Taraj
- 24 Reorganizácia diecéz**
Lukáš Tkáč, Vladimír Fedorek
- 26 Ľudia okolo nás**
Milan Valušiak

Brázda

Časopis seminaristov v Spišskej Kapitule.

Vydáva Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka,
Spišská Kapitula 12, 053 04 Spišské Podhradie.

E-mail: brazda@kapitula.sk.

Rediguje redakčná rada, ktorú vedie Matúš Reiner.

Redakčná rada: Lukáš Tkáč, Vladimír Fedorek, Vladimír Malec, Jozef Surovček, Milan Valušiak, Ján Hudáček, Ján Dubecký, Martin Pasiar, Lukáš Fejerčák, Martin Taraj

Číslo technicky pripravili: Ján Dubecký, Matúš Reiner, Michal Janiga, Martin Majda
Návrh obálky: Ján Dubecký

Ilustračné foto: fotoarchív Martina Pasiara, Števa Belka, Roba Likavčana, internet, archív Brázdy

Redakcia má právo na úpravu článkov.

Číslo neprešlo odbornou jazykovou úpravou.

Tlač: MTM, Levoča.

Pre vnútornú potrebu.

O láske ako takej sa toho veľa narozpráva, popíše, no zväčša sa všetci orientujú na opisovanie lásky človeka k Bohu, alebo človeka k človeku. Písaniu a hovoreniu o láske k sebe samému sa mnohokrát vyhýbame. Najčastejšie je to spôsobené tým, že láska k sebe samému je spájaná s egocentrizmom, čiže stavaním vlastného „ja“ do centra pozornosti, čo je následne chápané ako egoizmus, sebeckosť, pretláčanie vlastných záujmov na úkor záujmov iných. Tento veľký omyl zostáva v nás a v mnohom nás ovplyvňuje. Je teda veľmi potrebné hovoriť o tom, aká má byť láska človeka k sebe samému a ako ju má správne chápať. Ak totiž človek nebude mať správny vzťah k sebe, ak nebude mať správnu lásku k sebe, nemôže správne milovať ani Boha, ani svojho blížneho a nemôže mať ani správny vzťah k ostatným stvoreniam.

V kresťanskej morálke, keď hovoríme o láske voči sebe, nemyslíme na vrodennú vlastnosť hľadania vlastného dobra a už vôbec nie na egoistické hľadanie vlastného uspokojenia. Ide tu o lásku, ktorá je úzko spätá z Božou láskou a základom ktorej je sám Boh. Vo Svätom písme Starého zákona čítame: „A stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril.“ (Gn 1,27) Spomedzi všetkých stvorení iba človek bol stvorený na Boží obraz a z kontextu opisu stvorenia je zrejmé, že všetko čo Boh stvoril, stvoril z lásky k človeku. Človek je teda vo viditeľnom svete jediným stvorením, ktoré stvoril Boh pre neho samého a v diele stvorenia nie je nástrojom, ale cieľom. Stvorený na Boží obraz podieľa sa na Božej vláde vo svete. Všetko čím človek je a čo vlastní má teda veľkú hodnotu, lebo je to dar Božej lásky voči nemu. Človek je tak povolaný mať lásku ku všetkému dobrému čo je v ňom, spoznávať v tom Božiu lásku a následne

na túto lásku odpovedať vrúcnou láskou voči Bohu, blížnemu a všetkému čo Boh stvoril.¹

To, že Božia láska sa vyliala skrze človeka, potvrdil aj sám Ježiš Kristus, keď ako Boží Syn prichádza na tento svet, aby podstúpil smrť za každého jedného z nás. Svojim spásnym činom potvrdzuje veľkú hodnotu každej ľudskej bytosti v Božích očiach.

Správne pochopená láska voči sebe, je určitou formou pochopenia Božej lásky voči nám. Môžeme a dokonca sme povinný milovať seba, pretože aj Boh nás nekonečne miluje. Máme sa však milovať tak, ako

nás miluje Boh, to znamená, že budeme zachovávať správnu hierarchiu lásky. Budeme milovať seba samých v pravde. Svätý Tomáš Akvinský to vyjadril slovami: „Milujúci sami seba sú hanení pokiaľ milujú seba podľa zmyslovej prirodzenosti, ktorej vo všetkom vyhovejú. To však nie je pravdivé o milovaní seba samého podľa prirodzenosti rozumu, keď túžime po dobrách, ktoré patria k dokonalosti rozumovej.“² Láska k sebe samému sa teda neprejavuje tak, že sa vrhneme na všetko čo prináša pôžitok a ukojenie zmyslov. Láska k sebe sa prejavuje v tom, že miluje seba pre Boha.³ To znamená, že konám iba to čo nie je v rozpore z Božím poriadkom.

Láska voči sebe predstavuje základný prvok vnímania vlastnej existencie. Iba skrze ňu môže človek pochopiť Božiu lásku voči nemu a následne na ňu odpovedať.

Podľa známeho - nemôžem dať to, čo nemám, ak nemám správnu lásku k sebe, nemôžem ju mať ani voči Bohu, ani voči blížnemu ani voči žiadnemu inému stvoreniu. Je teda veľmi potrebné, aby sme sa pýtali seba samých: „Nakoľko si uvedomujem svoju veľkú hodnotu, ktorou ma obdaril Boh?“ Čím viac si ju budeme uvedomovať, tým väčšia bude naša láska k nám, potom k Bohu za to, že nás ňou obdaril a nakoniec aj ku každému stvoreniu ako k dielu Božej lásky.

Stanislav Dulák

1 Porov. OLEJNIK, S.: Teológia morálna zícia osobistego. Wrocław : Wroclawek 1999, s. 320 - 323.

2 Porov. SOUKUP, E.: Theologické summy svätého Tomáše Akvinského, druhé časti, druhý díl. Olomouc : Edice Krystál, 1938, s. 214.

3 Porov. TONDRA, F.: Morálna teológia II. Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka : Spišská Kapitula, 1994, s. 226.

„Je to zázrak: v katedrále Matky Božej v Paríži je uchovaná jedna z najväčších relikvií kresťanstva – trňová koruna Spasiteľa. Práve tá, ktorú vojaci položili na hlavu Ježiša Krista, aby zväčšili jeho utrpenie.“ (Andrej Tarkovský)

K o r u n a v p a r í ť s k e j katedrále je kruh z viazaných trňových prútov, ktoré sú spojené zlatými niťami. Práve v tomto kruhu, ktorý má priemer 21 cm, boli trne. Bolo ich okolo 70 a všetky boli darované francúzskymi kráľmi a byzantskými cisármi ako dary katedrálam a kostolom rôznych kresťanských krajín.

Trňová koruna Spasiteľa (aj keď s istotou nemôžeme tvrdiť, že naozaj bola na hlave Ježiša Krista) je spomínaná v poviedkach pútnikov do Jeruzalema už od štvrtého storočia. Roku 409 sv. Paulín de Nole ju spomína ako jednu z relikvií v Jeruzaleme, takisto ako aj mučeník Antoán v roku 570 a v roku 575 Cassiodorus vo svojom komentári ku žalmom zvolá: „Vo východnom Jeruzaleme je stĺp a tam je trňová koruna!“ Medzi siedmym a desiatym storočím bola premiestnená do Konštantínopolu, do kaplnky byzantských cisárov, aby ju zachránili od rabovania počas útokov Perzskej ríše. V roku 1238 byzantský cisár majúc

finančné ťažkosti, založil relikviu u benátskych bankárov. Neskoršie francúzsky kráľ Ľudovít IX. kúpil u cisára mnohé kresťanské relikvie, medzi ktorými bola i trňová koruna. V roku 1238 kráľ Ľudovít, ktorého volali svätý, kvôli jeho viere a mravnému životu, slávnostne vítal túto relikviu až 40 km pred Parížom. Ľudovít vyzliekol všetko kráľovské oblečenie a obuv a spolu so svojim bratom niesol korunu na svojich pleciach až do hlavného mesta.

V roku 1241 bola do Paríža prenesená aj časť kríža, na ktorom zomrel Kristus. Veľmi rýchlo, v rokoch 1243-1248, bola pre tieto relikvie v centre mesta vedľa katedrály postavená Svätá Kaplnka, na stavbu ktorej bolo daných dvakrát viac peňazí, než za samotnú trňovú korunu.

Spolu s korunou a časťou kríža tam bol uchovaný aj jeden z klinec, ktorým Ježiša pribili na

kríž. Počas francúzskej revolúcie bola Svätá Kaplnka zatvorená a relikvie boli premiestnené do Národnej knižnice. Vďaka konkordátu medzi Napoleonom I. a rímskym pápežom z roku 1801, boli relikvie vrátené parížskemu arcibiskupovi. V roku 1806 trňová koruna a ďalšie relikvie boli vložené do špeciálnych sklenených túb

a uschovávajú ich v trezore katedrály Notre - Dame de Paris až dodnes.

V roku 1862 cisár Napoleon III. daroval re-

likviár pre trňovú korunu. Tento relikviár má formu stredovekej kráľovskej koruny uloženej na pevnom základe s liatymi figúrami troch osôb, ktoré vlastnili Kristovu korunu: sv. Helena, cisár Balduin a Ľudovít Svätý (je zobrazený s relikviou v rukách).

V prvý piatok každého mesiaca o 15:00 a na Veľký piatok trňová koruna, časť kríža a kliniec je vystavený k verejnej poklone. V iné dni počas roka prístup k týmto relikviám nie je možný.

3. októbra 2007 počas svojej návštevy Francúzska Moskovský patriarcha Alexij II. si uctil trňovú korunu Ježiša Krista a po spoločnej modlitbe sa prihovoral prítomným: „Tento chrám je ozajstným srdcom Paríža a celého Francúzska. Počas mnohých storočí tieto steny videli množstvo historických udalostí, ktoré nás chceli presvedčiť, že bezprávie a sily zla zvíťazili. Ale veľká relikvia, ktorá je tu uchovaná, vždy ukazovala veľkú Božiu silu. Z celého srdca si prajem, aby bol tento chrám nielen symbolom minulosti, ale aj budúcnosti francúzskeho národa a celej kresťanskej civilizácie.“

Gleb Chesnokov

Foto: Patriarchia.ru/

KOREŇ RADOSTI

Tu, medzi nebom zeme, kĺbkom svetla
vyrástol strom, raj od koreňa,
symbolon viery, confesia cesty,
Boh, v človeku láska, ktorého si stretla.

Boh bol vždy hĺbkou tebou nepoznanou
Preklenúc sféry dal ti šancu k bytiu.
Pribil ťa na kríž, ku podstate lásky.
Čo ešte treba, duša, ku prežitiu?

- js -

Keď som bol malý, rád som sa hral s ohňom. Dlhý čas som vedel stráviť tým, že som sledoval, ako horí zápalka. Fascinovalo ma, čo dokáže taký malý kúsok plameňa urobiť s kusom dreva...

V tom čase, otec pre mňa vlastnoručne vyrobil novú posteľ. Nebolo to nijaké dokonalé majstrovské dielo, len zopár zbitých dosák a na tom mäkký matrac, no mal som kde spať a vždy, hoci aj cez deň, keď mi bolo ťažko, alebo som bol sám tak som zaliezol pod perinu a cítil som sa tam v bezpečí. No bral som to ako samozrejmú. Nevedel som si, aká je pre mňa tá posteľ dôležitá. Nebral som do úvahy, čo všetko a koľko času musel otec vynaložiť, aby ju pre mňa urobil...

A tak sa raz stalo, že som sa hral so zápalkami v posteli. A pri svojej nešikovnosti som tú posteľ zapálil. Zakričal som. Otec pribehol a oheň uhasil, no bolo po posteli.

Potom nasledoval strašný krik a výprask. Veľmi som plakal. Najprv som sa cítil opustený. Najhoršie bolo, že som sa nemal kam schovať. Už nebolo postele, kde by som sa skrýl.

Večer som si tíško ľahol na dlážku, kde predtým bývala posteľ a plakal som. No tu prišiel za mnou otec, nežne ma zobral do náručia a uložil ma vo svojej posteli. Bol to on, kto spal tú noc na dlážke...

Na druhý deň mi začal vyrábať novú posteľ. Ale inak, ako predtým. Tentoraz som mu pri tom musel pomáhať ja. Musel som nosiť dosky. Musel som mu podávať klince. Bola to ťažká, úmorná práca.

Až vtedy som pochopil, čo znamená, takáto vec. Až vtedy som pochopil, že každý kus nábytku v sebe nesie pot, zodraté ruky a námahu toho, kto ho vyrobil. Až vtedy som sa naučil vážiť si veci...

A presne toto sa stalo i na počiatku. Boh stvoril svet a VIDEL, ŽE JE TO DOBRÉ. Bol na to hrdý. Pozrite, čo som urobil. Stvoril som SVET a z NIČOHO! A prišiel akýsi človek, nič neznamenajúci červíček a celé mu to pobabral...

Akým právom... Prečo?

Ale Boh to nevzdal. Hoci to mohol celé zabaľiť, nechcel sa zriecť svojho diela. A tak začal vytvárať nový svet: NOVÉ NEBO a NOVÚ ZEM.

Kvôli tomu obetoval seba samého, svojho JEDINÉHO SYNA. Ale čosi chce aj od nás. Chce, aby sme sa mu pripodobňovali a tak spolupracovali na vytváraní NOVÉHO SVETA. Aby sme utrpením spoznali, koľko námahy je nutné vynaložiť, aby bol svet lepší...

Môžeme ho urobiť a máme na to Jeho milosť a odpustenie. O tom všetkom hovorí Tajomstvo Veľkej noci. No najdôležitejšie je, aby sme sa naučili vážiť si to, čo pre nás Boh urobil.

Vladimír Malec

Stalo sa už tradíciou, že Svätý Otec sa stretáva s mladými celého sveta na rôznych miestach našej zeme. Po kolínskome stretnutí v r. 2005 si Svätý Otec dohodol stretnutie v austrálskom Sydney v r. 2008. Bude to už 23. svetový deň mládeže, s ústrednou témou: „Keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami.“ (Sk 1,8) K tomuto svetovému dňu mládeže pápež vydal aj posolstvo. Skúsme sa preto zamyslieť aspoň nad pár myšlienkami z tohto posolstva, ktoré Benedikt XVI. adresoval nám, i mladým celého sveta.

Ten, kto riadi celé dejiny spásy je Duch Svätý, alebo Ježišov Duch. A pretože aj vy ste tento Boží dar dostali, Cirkev ba aj celé ľudstvo od vás mnoho očakáva. Očakáva, že budete svedkami. Apoštolská či misijná plodnosť však nie je výsledkom nejakých vedecky rozpracovaných programov či metód, ale je ovocím modlitby spoločenstva. Aby apoštolská činnosť bola účinná, je potrebná jednota týchto spoločenstiev, čo značí aby mali „jedno srdce a jednu dušu“. (porov. Sk 4, 32) Nech sú pripravené svedčiť o láske a radosti, ktoré Duch Svätý rozlieva v srdciach veriacich. Poslanie Cirkvi spočíva v prvom rade vo svedectve a vyžarovaní až potom v činnosti. Tak ako to bolo na začiatku kresťanstva, kedy Tertulián o kresťanoch napísal „Pozri, ako sa navzájom milujú.“ (Porov. Apologeticum 39, §7)

Možno sa spýtate: Ako sa môžeme nechať

BUDETE MI SVEDKAMI

POSOLSTVO SV. OTCA
K 23. SVETOVÉMU
DŇU MLÁDEŽE

obnoviť Duchom Svätým, a rásť v našom duchovnom živote? Odpoveď je: prostredníctvom sviatostí, pretože viera sa rodí a mocnie v nás vďaka sviatostiam, predovšetkým sviatosti krstu, birmovania a Eucharistie. Túto pravdu o troch sviatostiach stojacich na začiatku nášho kresťanského života mnoho kresťanov zanedbáva, pretože sú to pre nich len gestá, ktoré spravili v minulosti a myslia si, že nemajú vplyv na dnešok. Avšak práve prostredníctvom týchto sviatostí Duch Svätý umožňuje, aby Otcove deti, Ježišovi súrodenci, členovia Cirkvi, pravdivo dokázali svedčiť o evanjeliu a boli schopní okúsiť radosť z viery. Dnes je osobitne dôležité objaviť sviatosť birmovania. Ten, kto prijal sviatosť krstu a birmovania, nech si spomenie, že sa stal „chrámom Ducha“. Boh v ňom prebýva. Nech každý preto koná tak, aby poklad ktorý v sebe má, prinášal plody svätosti. Birmovanie nám dáva silu svedčiť o Bohu a ohlasovať ho celým svojim životom. (porov. Rim 12,1) Každý pokrstený, keď sa necháva viesť Duchom, môže prispieť k budovaniu Cirkvi, lebo každý dostáva od neho dary na všeobecný úžitok. (1Kor 12,7)

Rád by som dodal ešte pár slov o Eucharistii.

Ak chceme rásť v kresťanskom živote, musíme sa živiť Kristovým telom a krvou: v skutku „sme pokrstení a pobirmovaní v zameraní na Eucharistiu“. (Sacramentum caritatis 17) Eucharistiu je možné nazvať „trvalými Turícami“, pretože zakaždým, keď slávime svätú omšu, prijímame Ducha Svätého, ktorý nás spája s Kristom a premieňa nás v neho. Ak sa vy mladí budete často zúčastňovať na eucharistickom slávení, ak venujete trochu svojho času adorácií Najsvätejšej sviatosti, tak z tohto prameňa lásky vás naplní rozhodnutie venovať celý svoj život nasledovaniu evanjelia. Zakúsite, že tam, kde nestačia naše sily, nás Duch Svätý premieňa a naplňa svojou silou, robí svedkov, plných misijného zápalu.

Veľa mladých ľudí hľadí do budúcnosti s obavami a mnohými otázkami. Pýtajú sa: Ako sa zaradiť do sveta, ktorý je poznačený tolkou nespravodlivosťou a utrpením? Ako reagovať na egoizmus a násilie, ktoré sa zdajú byť v prevahe? Ako prispieť k tomu, aby ovocie Ducha zaplavilo tento krehký a zranený svet, predovšetkým mladých? Ježišov Duch, je Božím

darom pre nás. A aký veľký je Boží dar, taká veľká je aj potreba sveta prijať ho, a také veľké a vzrušujúce je aj poslanie Cirkvi. On vydával a vydáva o Kristovi svedectvo. Iba Kristus môže splniť aj najtajnejšie túžby ľudského srdca. On do nás mocou Ducha vlieva Božiu lásku, a vďaka nej sme schopní milovať blížneho a sme pripravení dať sa do jeho služby.

Ohlasovať evanjelium a svedčiť o ňom je dnes potrebné viac, ako kedykoľvek predtým. Mnohí si myslia, že ak niekto prezentuje vieru osobám, ktoré ju nepoznajú, tak je k nim netolerantný. Ale to nie je tak. Veď ponúkať Krista, neznamena vnucovať ho.

Hlavne dnes sú potrební mladí ľudia, ktorí v službách evanjeliu nešetria časom ani silami, ktorí nechajú v sebe vzbĺknúť lásku k Bohu,

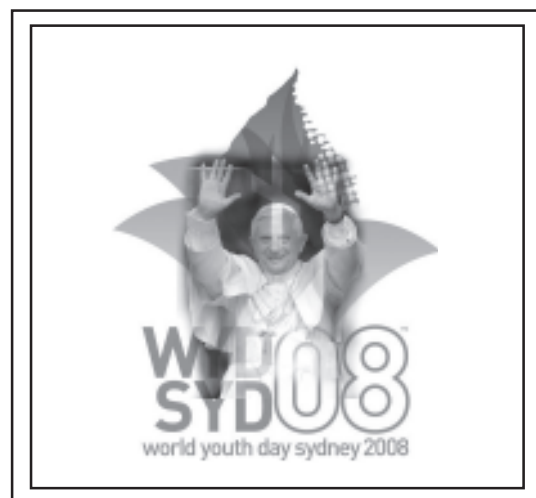

a budú veľkodušne odpovedať na jeho výzvu, ako to urobili mnohí blahoslavení a svätí v nedávnych časoch.

Dospelí pociťujú ťažkosti, keď sa chcú priblížiť svetu mladých. Ale práve toto môže byť pre vás znamením, ktorým vás chce Duch povzbudiť, aby ste sa tejto úlohy ujali vy. Poznáte ideály, jazyk ale aj zranenia a očakávania vašich rovesníkov, ktorí túžia po dobre. Tu sa vám otvára široká oblasť misijnej činnosti. Aby ste dosiahli tento cieľ, buďte svätými.

Mária, spojená modlitbou s apoštolmi vo večeradle, nech vás počas týchto mesiacov sprevádza a nech pre všetkých mladých vyprosí vylitie Ducha Svätého, ktorí im zapáli srdcia. Pamätajte: Cirkev vám dôveruje. Osobitne my pastieri sa modlíme, aby ste čoraz viac milovali Ježiša a verne ho nasledovali. S týmto želaním a veľkou láskou vás všetkých požehnávam.

Benedikt XVI.

spracoval Matúš Reiner

Hudba bola už od počiatkov súčasťou ľudstva. Obyvatelia zeme vytvárali rôzne hudobné nástroje, ktoré sa počas vývoja zdokonalili do stavu, aký poznáme dnes. Tiež sa rozvíjal vokálny a inštrumentálny prejav. Hudba ako taká bola dôležitá pri vykonávaní kultu a aj pri iných udalostiach spoločenského života. Avšak nikdy predtým sa jej nedostávalo toľko priestoru ako dnes. Je to dobre alebo nie?

Dnes si môžeme kedykoľvek vypočúť akýkoľvek hudobný žáner vo svojej rozmanitosti. Avšak v minulosti mali ľudia iba takú hudbu, akú si práve vytvorili. Mnohé piesne okolitých národov i naše ľudové piesne sú toho dôkazom. Spievalo sa v kostole, v rodinách, na zábavách, pri práci (napr. trávnic). Dnes sa zábavy zredukovali už len na akýsi tanečný prejav a spev pri práci je veľmi ojedinelý. A keďže hudba znie všade okolo nás, dnešný človek nemá potrebu hudbu vytvárať. Necháva to už len na profesionálov. V úvodníku časopisu Adoramus Te R. Adamko píše: „Naše chrámy sú často jediným miestom, kde súčasný človek aktívne prejavuje svoje hudobné schopnosti. Dnešný spôsob života vedie človeka k pasívnemu prijímaniu hudby. V našich domovoch už neznejú uspávanky, detské piesne pri hrách, spevy pri práci či odpočinku. Hudba znie skoro všade, avšak vyplňa iba prázdny priestor v čase, lebo slúži na to, aby sa človek nemal čas nad sebou zamyslieť. K tomu je prispôsobená náročnosť i forma. Hudba musí zabávať, spríjemňovať čas, a hlavne nerušiť, neviest človeka k zamysleniu, k zmene myslenia či konania. Svedčí o tom aj termín „vážna“ hudba, ktorý sme vymysleli pre náročnú, artificálnu hudbu.“¹

Výsledkom takéhoto prístupu k spevu je neustále upadanie hlasovej úrovne obyvateľstva. Napr. JKS, ktorý zostavil M. S. Trnavský vyšiel v r. 1936, no väčšina piesní je zo staršieho obdobia (Cantus Catholici r. 1655) a mnohé z nich sú nám pre vysoké polozenie ťažko spievateľné. Dôvodom je vyššia hlasová disponovanosť autora a jeho súčasníkov. Tým, že sa viac a častejšie spievalo, hlasy boli lepšie „vycvičené.“

Maďarský skladateľ Béla Bartók (1881-1945) chodil po dedinách a spisoval ľudové piesne. Hovoril, že žena je najspevavejšia okolo štyridsiatky. Ako je to dnes?

Jednu z odpovedí nám dáva I. Pawlak: „Masová spoločnosť je niečím úplne iným, ako spoločnosť života, ktoré tvorilo ľudovú hudbu v jej autentickom význame. Dav ako taký nepozná bezprostrednú skúsenosť, ale iba reprodukovánú a štandardnú skúsenosť. Dav nedokáže tvoriť, ale výlučne prijímať a reprodukovať. Preto je masová kultúra nasmerovaná na kvantitu, na produkciu a na úspech. Populárne v zmysle hudby „pop“ je niečo, na čo sa objavuje dopyt. Táto hudba, tvorená metódou masovej premyslenej produkcie sa stáva tovarom. Samostatní špecialisti pre melódiu harmóniu, inštrumentáciu a pod. montujú celok v súlade so zákonmi obchodu. Ako výsledok dostávame niečo, čo má vlastnosti hudby, ale nemá znaky umenia. Poslucháčovi – odberateľovi sa ponúka „preparát“, ktorý nikoho nedráždi, nedotýka sa ho, neinšpiruje, jedine uspokojuje prianie – bez prostriedkov, bez práce, bez námahy. Základné predpoklady tejto hudby preto nie je možné zosúladiť s kultúrou Evanjelia a so svätými činnosťami. Evanjelium totiž túži oslobodiť človeka spod diktatúry peňazí, manipulácie, márnivosti – túži ho priviesť k disciplíne pravdy, od ktorej pomocou hudby pop skôr uteká. Toto médium zabíja poslanie, ničí evanjeliové poslanstvo. V dôsledku toho dochádza k banalizácii viery, čiže popretiu kultúry.“² Ľudia odchovaní na takejto kultúre sú hluchí na to, čo je náročnejšie v prijímaní a chápaní. Pre ilustráciu uvediem príklad z praxe: Keď som raz zahral po sv. omši jedno súčasné dielo (Kyrie na pamäť Konštantína Filozofa zo Slovanskej omše od Ivana Paríka), niektorí – zvlášť mladí (!), sa ma pýtali, či som „opitý“, keď som tak strašne hral.

Analytický pohľad na modernú pop music prináša Y. Kajanová, ktorá píše: „V modernej populárnej hudbe sa veľmi často pracuje na senzomotorickej úrovni, resp. táto úroveň je prepojená s vyššími úrovňami intelektuálneho rozvoja do tej miery, do akej je úroveň obsiahnutá v hierarchizácii žánrových a štýlových okruhov v modernej populárnej hudbe – napr. senzomotorika rytmu vo

všetkých druhoch, predoperačná úroveň v podobe reakcií na peknú zapamätateľnú melódiu v hitoch pop music a pod. Najproblematickejšou oblasťou celej sféry modernej po-

pulárnej hudby je emocionalizácia, kde populárna hudba využíva aj negatívne city (agresivita, hnus, odpor, sexualita)⁴³

Iní autori uvádzajú: „Morálne hodnoty nezávislé na vývoji prírody, vytvárajú určité spoločenské normy pochádzajúce od samotných ľudí. Od noriem sa odvíjajú výrobné vzťahy, ekonomika a všetky formy spoločenského života, vrátane hudobnej kultúry s úpadkom morálky upadá kultúrnosť – mení sa štruktúra a priority vo vzdelávacom procese a vo vede. Ovplyvnená je aj umelecká tvorba. V súčasnom svete konjukturuje ekonomika, peniaze a obchod za každú cenu, prebujnieva komercia, pravé umenie živorí. Tento dnešný status quo je predovšetkým obrazom morálnych hodnôt, hierarchie hodnôt v každom z nás.“⁴⁴

Umelec vidí mnohé problémy okolo seba, vidí správanie a konanie a potrebuje reagovať. A to pomocou možností, ktoré do neho vložil Boh – pomocou umenia. Avšak mnohokrát musí usudzovať, že je slabý, že ho nik nepočúva. Nádherne to vyjadril P. O. Hviezdoslav v jednom zo svojich posledných diel, kde hodnotí svoju poéziu a konštatuje svoju bezmocnosť, že nemôže zmeniť svet.

Problémom umenia sa zaoberali aj filozofi. Platón hovorí, že umenie je to, čo má človeka robiť lepším a povznášať. Zavrhuje takmer všetky formy vtedajšieho umenia. Jediné umenie, ktoré podľa Platóna treba pestovať je hudba. „Táto vychováva k zmyslu pre krásno a duši dáva vnútornú harmóniu.“⁴⁵ Aristoteles už uznáva aj ostatné formy umenia a hovorí, že poslanie umenia je výchovné a očistné.⁴⁶ Sv. Tomáš Akvinský píše: „Nedokonalá krása je odleskom krásy dokonalej, jestvuje vďaka nej, je v nej a smeruje k nej.“⁴⁷ Môžeme sa pýtať, čo z toho plní súčasná pop music?

Tak ako je potrebná hudba v našom živote, je potrebné aj ticho a mlčanie. Veď v tichu hovorí Boh. On by nám aj mnohokrát chcel niečo povedať, ale my jeho hlas mnohokrát zahlušíme a potom plačeme, že Boh je hluchý na naše modlitby a prosby, že k nám nehovorí. On sa vtierať nebude. Stojí pri dverách a klope. Jedným z najlepších spôsobov, ako zahlušiť Boží hlas, je neustále počúvanie hudby. „Dobrym“ prostriedkom na to sú MP3 prehrávače, mobilné telefóny a i. Dnes je častý pohľad na mladých ľudí v autobusoch, so slúchadlami na ušiach, ktorí sú zahľadení do seba, vnímajú len svoj svet. Keby si nezapli hudobné médium, môžu si všimnúť ľudí okolo seba, môžu vidieť aké majú problémy, môžu komunikovať, vytvárať vzťahy. Takto však vytvárajú vzťah jedine so svojim prehrávačom a so samým sebou.

A ako je potrebné mlčať, tiež je potrebné vytvárať hudobný prejav! Či už pri bohoslužbách alebo doma. Veď aj spevom sa vytvárajú sa vzťahy. Je dobré, ak sa priatelia stretnú a namiesto toho, aby niečo počúvali, sami niečo produkujú. Ak rodina spolu spieva, či to nie je krásny príklad spoločnosti?

Na záver si môžeme dať otázku: Ako ja využívam hudbu? Nedávam jej viac priestoru, aký jej prináleží, nevyplňam ňou v sebe prázdny priestor?

Pamätám sa na priateľa, ktorý mi hovoril, že keď nepočúva hudbu napr. pri práci, je nervózný. To v každom prípade nie je dobrý znak. Hudba môže veľmi pomôcť odreagovať sa, môže povzbudiť, potešiť, ale aj rozdrážiť, priniesť nepokoj, môže nás zušľachtovať, ale aj rozrývať a rozožierať – to už záleží na našom výbere, na našom prístupe k nej a na tom, aký jej dáme priestor v našom živote.

Marek Jamrich

Použitá literatúra:

1. ADAMKO R.: Na úvod, In: *Adoramus Te*, 2/2006, s. 2.
2. PAWLAK I.: Aká má byť hudba v katechéze II., In: *Adoramus Te*, 3/2002, s. 12.
3. KAĽANOVÁ Y.: Rock, pop, jazz v duchovnom svete mladých ľudí, In: *Adoramus Te*, 2/2002, s. 25.
4. TURÁK F.: Nová duchovná hudba nonartificiálnej sféry – Fenomén našej hudobnej súčasnosti, In: *Adoramus Te*, 1/2001, s. 24.
5. MONDIN B.: Dejiny starovekej filozofie, Kňazský seminár biskupa Jána Vojsňáka: Spišské Podhradie 1994, s. 69.
6. MONDIN B.: Dejiny starovekej filozofie, Kňazský seminár biskupa Jána Vojsňáka: Spišské Podhradie 1994, s. 104.
7. http://wikipedia.org/wiki/Tomáš_Akvinský (28. 02. 2008)

Jozef Kútnik Šmálov

Jozef Kútnik Šmálov

21. novembra
uplynulo 95 rokov od narodenia
a 13. decembra 25 rokov
od smrti Jozefa Kútnika Šmálova,
literárneho kritika, historika, vzdelaného
teológa i skúseného kňaza v pastorácii.
Pri týchto výročtiach som sa rozhodol
napísať svoje osobné spomienky na neho
a tým upozorniť na jeho osobnosť a dielo.
U Jozefa Kútnika Šmálova
som bol kaplánom od 1. októbra 1973
do 31. januára 1976.
Spomienky na neho
rozdelím na viaceré oblasti.

Jozef Kútnik – kňaz

Kňazské povinnosti vykonával svedomito. Vo vtedné dni vstával zavčasu, aby o 6. hod. mohol byť pri oltári. Svätú omšu slávil sústredene a nábožne. Večernú ponechával spravidla mne. V nedele si rezervoval obyčajne o 8. hod. a o 10. hodine. To mi oznámil slovami: „Pán kaplán, budete mať obchvat.“ To znamenalo ráno o 6. hod. a večer o 18. hod. Spovedanie zariadil tak, že každý deň pred svätou omšou a aj počas jeho svätej omše som spovedal. Aj on sa zapájal do spovedania, najmä v prvopiatkovom týždni a pred výročnými sviatkami každodenne.

Liturgiu hodín si konával pravidelne v príslušnom čase. Mal už nový „breviár“, čo som mu trochu aj závidel, lebo my sme ho vtedy ešte nemali. Okrem svätej omše horlivo organizoval aj nedeľné populďňajšie pobožnosti, ktoré sa tematicky striedali: k Božskému Srdcu, k predrahej Krvi Pána, k Božiemu milosrdenstvu, mariánske i samostatné bohoslužby slova. Vo sviatky to vždy boli vešpery. Veľmi dbal aj o sviatostný život veriacich. Napriek všetkému zaťaženiu učil aj náboženstvo.

Jozef Kútnik – správca farnosti

Popri starostlivosti o duchovný rozvoj, venoval Jozef Kútnik Šmálov veľkú pozornosť aj hmotnému rozvoju farnosti. Bola to najmä jeho starostlivosť o sakrálné objekty. Počas celého pôsobenia vo farnosti Liptovské Sliache venoval pozornosť postupnej oprave farského kostola sv. Šimona a Júdu i jeho okolia. Reštaurovanie kostola zveril skúseným majstrom, ako bol Kafka z Červeného Kostelca a iným. Často sa tu zastavili a spolupracovali majstri umelci

Trizuljakovci, Záborský, Ambrušová. Bol medzi prvými ktorí upravili presbytérium kostola pre obnovenú liturgiu. Vkusne bolo upravené aj okolie kostola a farský dvor. Rovnakú starostlivosť venoval aj všetkým trom cintorínom, kaplnkám i krížom v chotári obce.

Zvlášť šikovné boli pohreby, ktoré viedol. Mával dva príhovory. Prvý bol vo dvore, zameraný skôr občiansky (čím eliminoval vystúpenie zboru pre občianske záležitosti) a druhý v kostole.

Kútnik a Silan

Jozef Kútnik – pedagóg

Bol absolventom bratislavskej filozofickej fakulty, a do roku 1950 vyučoval slovenský jazyk a literatúru na učiteľskej akadémii v Spišskej Kapitule. Pedagogické ťahy bolo vidieť aj na jeho prístupe k deťom, mládeži a dospelým, ale aj na prístupe ku mne, kaplánovi. Keď bolo potrebné, vždy zasahoval s pedagogickým taktom – otcovsky. A že bol slovenčinárom sa prejavilo v tom, že ma viedol k správne mu požívaniu spisovného jazyka v ústnom i písomnom prejave.

Jozef Kútnik a spoločenské vzťahy

Jozef Kútnik mal veľa osobných priateľov, s ktorými sa stretával. Boli to kňazi, jeho blízki priatelia ako ThDr. Ladislav Hanus, básnik Janko Silan i kňaz a literát Ján Kováč. Navštevovali ho na fare a ja, ako jeho osobný šofér, som ho vozieval k nim. Ďalej to bol jeho ex kaplán Ján Maga, gréckokatolícky kňaz Ján Murín, jeho spolupracovníci v jazykovednej sekcii liturgickej komisie nitriansky biskup Mons. Ján Pástor, tajomník Vincent Malý, Ferdinand Javor, ale aj tajný biskup Ján Chryzostom Korec a ďalší z celého Slovenska, ktorých mená si už nepamätám. Mal styky aj s poľskými a chorvátskymi kňazmi.

Okrem už spomenutých umelcov maliarov bol to aj národný umelec Ľudovít Fulla, literáti Pavol Strauss, Valentín Beniak a ďalší z Bratislavy, Trnavy, Nitry. Blízkym priateľom bol PhDr. Ján Považan, s ktorým spolupracoval na preklade žalmov a Rímskeho misála. Rodinu Považanovcov v Ružomberku sme často navštevovali, ako aj oni nás. Vymenoval som len tých, ktorí prichádzali počas môjho pôsobenia v Liptovských Sliačoch.

Jozef Kútnik – literát a teológ

Dôležitou náplňou života kňaza Jozefa Kútnika bola literárna činnosť. Venoval jej každú voľnú chvíľu. Mnohé dni od rána do neskorej noci venoval písaniu. Iba po obede si na hodinu – dve ľahol a odpočíval. Počas môjho pobytu vo farnosti sa venoval teologickým a historickým prácam. Z teologických to bol preklad Knihy žalmov, Rímskeho misála a rozbor Loretánskych litánií. Žalmy prekladal z Neovulgáty. Záležalo mu na dôkladnom a zrozumiteľnom preklade. Často dlho hľadal primerané výrazy na vyjadrenie myšlienky žalmu a radil sa aj s inými. Po preklade robil niekoľkokrát korektúru. Rímsky misál prekladal v spolupráci a Dr. Jánom Považanom.

Medzi teologickými prácami významné miesto zaujíma dielo Loretánske litánie. Jozef Kútnik spracoval toto dielo odborne, precízne a hlbavo, čím sa ukázal nielen fundovaným jazykovedcom, literárnym kritikom, ale aj teológom. Dielu dal podtitul Suma mariológie. Pracoval usilovne, húževnato.

Neraz sme pri stole rozoberali niektoré aspekty tohto diela. Po dokončení ho dal prekontrolovať a posúdiť profesorovi dogmatickej teológie ThDr. Štefanovi Dúbravcovi. Keďže nemal písací stroj, všetky práce písal len perom. Práce mu prepisoval sliačiansky organista Ing. Cyril Sleziač v piatich kópiach. Prvopis vždy dôkladne prezrel, opravil prípadné chyby a tieto opravy dal mne preniesť aj do kópií. Bol som mu veľmi vďačný, keď mi za odmenu venoval jednu kópiu z Loretánskych litánií. Táto kópia boal aj podkladom pre knižné vydanie diela vo vydavateľstve Lúč v roku 1996.

Jozef Kútnik Šmálov (druhý z ľava) v debatnom krúžku pred kňazským seminárom

Jozef Kútnik – historik

Jozef Kútnik Šmálov sa venoval aj histórii. Spracoval obsiahlu históriu farnosti Liptovské Sliače a jej farského kostola. Písal aj do časopisu, ktorý vydávalo Liptovské múzeum v Ružomberku. Sledoval archeologické výskumy, najmä pôsobenie benediktínov na Liptove a na Spiši. Napísal aj štúdie o maliaroch Martinovi Benkovi v súvislosti s jeho pobytom v Sliačoch a o Jozefovi Hanulovi, rodákovi z Liptovských Sliačov.

Názov posledného, neviem či dokončeného diela si nepamätám. Chcel v ňom dokázať, že kresťanstvo na Kyjevskú Rus priniesli mníši z Veľkej Moravy. Sledoval ich stopy, zachované v miestnych názvoch, najmä názvy dvoch obcí: Zborov na Kysuciach a Zborov pri Bardejove. Podľa neho putujúci mníši na týchto miestach dlhšie odpočívali a zriadili tam aj mníšske komunity. Odtiaľ pochádza názov obcí (sbor – zbor). Keď sa ma pri jednom stretnutí opýtal profesor Hanus: „Čo robí pán profesor?“ Odpovedal som: „Naháňa mníchov do Kyjeva.“

Jozef Kútnik bol obľúbený a vážený u spolubratov kňazov, ale aj medzi farníkmi. Nikdy som nepočul veriacich v Liptovských Sliačoch sa o ňom vyjadrovať ináč, ako „naš pán profesor“. Môj dva a polročný pobyt na kaplánke u tohto významného kňaza bol obohacujúci. Nech aj tieto spomienky na neho prispievajú k poznávaniu našich cirkevných dejateľov.

ThLic. Imrich Zahuraneč

Hľadanie zmierenia je najťažší politický program

“Kresťan v politike“ - bola téma prednášky JUDr. Ing. Ivana Šimka, bývalého ministra obrany SR, ktorý v dňoch 11. - 12. februára 2008 navštívil Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka.

Názov svojej prednášky si zvolil z dvoch dôvodov. Po prvé preto, lebo kresťanstvo nie je súkromná vec. A po druhé, lebo má s profesionálnou politikou dlhoročnú skúsenosť. V prvej časti hovoril o pojmoch

politika, moc, o histórii príbehu oddelenia náboženstva od politiky po tridsaťročnej vojne, a hlavne o kresťanskej politike. O jej vývoji, o vzťahu voči hlavným ideovým politickým prúdom našej civilizácie, liberalizmu a socializmu, o nástrahách, ale i potrebe komunikácie s nimi. O pokušení tradičnej kresťanskej demokracie súdiť, o ochranárskej pozícii a tak trochu aj o zlyhaniach.

„Hľadanie zmierenia je najťažší a najrizikovejší politický program“ - povedal v závere svojej prednášky, ktorý venoval špecificky kresťanskej agende a verejným témam, ktoré majú vážny morálny rozmer. Práve medzi nimi zdôraznil potrebu hľadať ducha zmierenia, osobitne tam, kde sa cení pravý opak: neústupnosť, volanie po pomste a odpate, po zničení protivníka. Takáto politika so železnou logikou pripravuje vendettu. Je len málo príkladov toho, kedy sa tento cyklus prerušil. A dokázali ich vykonať len veľkí štátnici. Veď práve o tom hovoril aj Pán Ježiš vo svojej reči na hore, keď povedal: „Blažení tvorcovia pokoja, lebo ich synmi Božími budú volať.“ Svoju prednášku zakončil slovami: „Bolo by blbé, keby sa nimi v politike nestali kresťania!“

Jadrom stretnutia však bola špecificky kresťanská agenda. Teda to, v čom by kresťania mali byť vo verejnom živote aktívni, v čom by aj napriek rôznym náhľadom v iných otázkach, rozhodne mali spolupracovať. Mali by bezpodmienečne hľadať pravdu a stavať sa proti populizmu, mýtom, ukrývaniu sa za kolektívnu zodpovednosť a stranícku disciplínu. V konfrontácii s vyprázdňovaním verejného života a kupčením v politike, by práve kresťania mali neustále nastoľovať potrebu politiky založenej na hodnotách. Zdôrazňovať hodnoty akými sú sloboda, spravodlivosť, a predovšetkým solidarita. Lebo solidarita je politickým vyjadrením najdôležitejšej evanjeliovej cnosti: lásky. Kresťania by mali rovnako

spolupracovať aj na diele ochrany ľudského života. Fyzického života, ochrany jeho dôstojnosti a ochrany prostredia, v ktorom človek žije. Nie však farizejsky, len preto, aby si vyslúžili podporu cirkevných hodnostárov a to bez skutočnej snahy niečo naozaj dosiahnuť. Túto agendu treba skutočne presadiť do verejného života tak, aby sa zlo aspoň umenšilo. A to nepôjde inak, než v spolupráci aj s ľuďmi, ktorí sa už celkom za praktizujúcich kresťanov nepovažujú, ale mnohým hodnotám, pôvodom kresťanským, rozumejú a uznávajú ich. V spoločnosti orientovanej na blahobyt, na úspech a výkon, by mali kresťania upozorňovať aj na to, že toto neprináša človeku šťastie. Mali by prichádzať s programom a aj s príkladom skromnosti vo svojom vlastnom živote a i v živote spoločnosti. Kresťania by mali mať aj vlastný ekonomický program. Taký, ktorý bude vychádzať z iných zdrojov ako hlása liberálny, aj ako hlása socialistický ekonomický koncept. Ľudový kapitalizmus Michaela Novaka je jednou z veľmi zaujímavých teórií, ktorá by sa mohla stať základom takéhoto kresťanského ekonomického programu.

Ďalšou vážnou témou je európska téma. V kolíske integrácie na našom kontinente sú veľké myšlienky usilujúce sa o skoncovanie s krvavou históriou konfliktov. Tento základ musíme ochraňovať a rozvíjať. Slovensko sa nesmie stať trójskym koňom záujmov veľkých hráčov, ktorí nechcú silnú Európu. Pán Šimko sa venoval i zmiereniu. „Je to veľká téma a kresťania by od nej nemali utekať. Aj keď je to téma, ktorá neprináša vždy hlasy. Prináša však pokoj a to stojí za to.“ Po skončení prednášky prebehla živá diskusia. Študentov zaujímali jeho názory na súčasné politické problémy.

Večer si Ivan Šimko uctil hrob božieho služobníka biskupa Jána Vojaššáka v katedrálnom chráme sv. Martina, v ktorom absolvoval prehliadku. Zúčastnil sa aj spoločnej modlitby kompletória a pripravách na rannú meditáciu pod vedením špirituála PaedDr. ThDr. Jozefa Bieláka, PhD. V ranných hodinách 12. februára sa Ivan Šimko zúčastnil na svätej omši s bohoslovcami kňazského seminára, po ktorej bol prijatý na súkromnej audiencii u spišského diecézneho biskupa Mons. Františka Tondru. Jeho posolstvo bolo jasné a naliehavé: kresťania v politike musia spolupracovať!

Ján Szentkereszty

*Nde dny, láska a Božieho prehlavania
Zač' cíklova Bratislava
Ivan Šimko*

Keď kedysi dávno jeden kráľ vyhlásil vojnu druhému kráľovi (zvyčajným dôvodom bola žena, osobná urážka alebo len demonstrácia osobnej tuposti), ich armády sa stretli na vopred určenom mieste, dostatočne roz-

li a h l o m , s vyvýšenými miestami, odkiaľ mohli kráľi pohodlne pozorovať momentálny „stav“, a tam si to armády spolu „rozдали“. Muž proti mužovi vo viac-menej čestnom súboji s vyrovnanou kvalitou zbraní a možno i počtom vojakov. Zvyčajne do týchto veľkolepých a slávnych jatiek nebolo zaťahované civilné obyvateľstvo. To svoju účasť na vojne pocítilo najprv len finančne, teda väčšími daňami, neskôr až konfiškáciou majetku, keď mal kráľ už problém užiť a obnoviť svoju armádu a nakoniec hromadnými odvodmi.

Dnes je situácia úplne iná. Keď naposledy USA napadli Irak, bojiskom sa v prevažnej miere stali územia obývané bezbrannými ľuďmi. A veľký počet strát na životoch bol práve z týchto, pri cestách plných tankov bezradne postávajúcich civilov, (hlavne detí) alebo zmätene pobiehajúcich, vystrašených a nič nechápajúcich zomierajúcich ľudí.

Keď kedysi vojak zabíjal nepriateľa, pozeral sa mu do očí. Dnes sa vojak často len díva na displej radaru a vidí s počítačovou chladnosťou vyrátaný počet potenciálnych a v jeho očiach nie mŕtvych, ale len zlikvidovaných ľudských a iných cieľov. Nevídi ľudí, len mapy a čísla. Nepriatelia sú zredukovaní z blížnych na vzdialené neosobné terče. Nevídi a nepočuje ich smrť, už nie je nútený dívať sa im do očí a vidieť to zomieranie. Jednoducho len namieri modernú a na veľkú vzdialenosť dokonale vraždia-cu zbraň a stlačí gombík alebo spúšť.

Vojaci často už nie sú nútení stretávať sa na bojisku osobne. Vzdialenosť medzi ľuďmi sa zväčšila a to nielen vo vojne, ale aj v iných, menej strašných aspektoch života. Aspoň v istom zmysle.

Štandardná vzdialenosť medzi dvoma ľuďmi v rozhovore, či bežnom spoločenskom styku je v súčasnom stredoeurópskom mestskom konglomeráte asi 1,5 m. Závisí to samozrejme od osobného vzťahu aj prostredia, z ktorého obaja pochádzajú. V oblastiach s väčšou koncentráciou obyvateľstva je táto spoločenská vzdialenosť menšia a opačne. Pri

stretnutí s cudzím človekom môžete zistiť, z akého prostredia asi pochádza. Sibírsky Čukča sa k vám nepriblíži na vzdialenosť menšiu ako 2 m, kým Japonec vás pri rozhovore bude naháňať po celej ulici, aby vás takmer objal.

V súčasnej, čoraz hustejšie obývanej spoločnosti sa medzi ľuďmi znižuje vzdialenosť fyzická, no rastie iná vzdialenosť, možno ju nazvať duševná, vzťahová. Paulo Coelho v knihe Ako rieka, ktorá plynie uvádza príbeh, ako v júni 2004 v Tokiu našli robotníci v bloku určenom na demoláciu v byte mŕtvolu muža v pyžame, ktorá tam ležala od 20. februára 1984, ako usúdili z novín na stole. Nikomu nechýbal, ani rodine, ani známym... Je to smutný príbeh, dokonale vystihujúci obrovskú vzdialenosť, ktorá je dnes medzi ľuďmi žijúcimi v tesnej blízkosti. Platí tu zvláštna priama úmernosť: Čím hustejšia masa ľudí, tým redší vzťah medzi nimi.

V súčasnosti sa so znepokojením sleduje nárast počtu vojen vo svete. Pred 30 rokmi niektorí politológovia a sociológovia predpovedali, že v roku 2010 bude vojna už minulosťou. Predpovedaný dátum sa blíži a situácia sa nijako nezlepšuje, skôr naopak... (Po „skončení“ vojny v Iraku sa už začína hovoriť o ďalších vojnách).

Vďaka novým a čoraz lepším zbraňam aj pre stále rastúcu „vzdialenosť medzi ľuďmi“ sa zabíjanie stalo takým ľahkým. „Homo homini lupus“ (človek človeku vlkom), keď ich od seba delí príliš veľká vzdialenosť. Alessandro Pronzato v knihe Nepohodlné evanjeliá hovorí: „Nepriateľ vzdialený na 300 m stáva sa cieľom, vzdialený na 3 m stáva sa človekom“. Preto ak máš nejakého osobného nepriateľa, prekonaj vašu umelo vytvorenú vzdialenosť každého druhu a priblíž sa tak blízko, aby si mu videl do očí. Počúvaj, čo hovorí a cíť, čo p r e ž í v a . A vtedy konečne stretneš Človeka s jeho bolesťami, radosťami, starosťami a túžbami. A potom, homo militarus, ak ešte máš odvahu, stlač spúšť...

Marek Ondra

HISTÓRIA RÓMOV Z Indie do Európy

Rómovia pochádzajú zo severnej Indie, kde sa živili najmä kováčstvom, spracovaním kože, dreva, predajom a chovom koní, hudbou a tancom. Vedci sa domnievajú, že v Indii patrili ku skupine Rómov, ktorí tam žijú dodnes, predovšetkým v oblasti Radžasthán. Indiu začali opúšťať niekedy medzi rokmi 800 - 950 n. l. Odtiaľ smerovali na západ do Európy, kam dorazili niekedy po roku 1100. Nie je celkom jasné, čo spôsobilo tisíce kilometrov dlhý exodus trvajúci toľko rokov. Podľa jednej teórie opustili prví Rómovia Indiu ako zajatci a vlna vojen na Strednom východe ich potom unášala stále ďalej na západ. Prvú písomnú zmienku o prítomnosti Rómov v Byzancii možno nájsť v gruzínskom hagiografickom texte, napísanom v kláštore v Iberone na hore Athos okolo roku 1068. V texte sa môžeme dočítať, že cisára Konštantína Monomacha, sídliaceho v Carihrade, sužovala divoká zver. Preto si na pomoc povolal Samaritánov, potomkov Šimona Mága, prezývaných tiež Adsinkani, ktorí zver pomocou začarovaných kusov mäsa usmrtili. Pomenovanie Adsinkani je gruzínskym prepisom gréckeho Atsínghanoi alebo Atzínghanoi, čo je označenie pre Cigánov, ktoré sa používalo v Grécku. .

Stredovek a začiatok Novoveku Rómovia na Slovensku

Na území Slovenska sa usádzajú už v období stredoveku. Prvá správa o Rómoch na území Slovenska je z roku 1322 z okolia Spišskej Novej Vsi. Objavili sa v Bratislave, Košiciach i v Zemplínskej župe. Svoje obydlia si stavali za hradbami miest. Spočiatku ich obyvatelia prijímali pohostinne, a dokonca boli chránení glejtami (obdoba dnešných pasov a víz; za vlády Žigmunda Luxemburského), ktoré im umožnili cestovať smerom na západ do dnešného Švajčiarska, Nemecka, Francúzska a štátov Beneluxu. Ľudia spočiatku vítali zručnosti, ktoré si so sebou Rómovia priniesli, napríklad tave-

nie rudy a výroba zbraní a streliva, čo sa naučili zrejme v Arménii a v Byzancii. Okrem žobrania si získavali prostriedky na živobytie aj hádaním z ruky, hudbou, tancom, obchodovaním s koňmi, krotením medveďov, kováčstvom a liečiteľstvom.

Situácia v západnej Európe

Po roku 1427, kedy ich parížsky arcibiskup exkomunikoval z cirkvi, sa postoj obyvateľstva k nim radikálne zmenil: začalo obdobie krutej diskriminácie trvajúce vyše štyristo rokov. Vlády jednotlivých

európskych krajín vydávali nariadenia, ktorými ich zo svojich krajín vykazovali: pri dolapení boli vystavení mučeniu, zmrzačeniu tela a následnej poprave. Zabitie Róma nebolo považované za zločin. V tomto období začínajú nad toleranciou prevažovať asimilácia, segregácia, vykorenenie, deportácie a rôzne represívne nariadenia o verejnom poriadku. Zvláštnu pozornosť si zasluhuje Portugalsko, ktoré sa ako prvé pokúsilo deportovať Rómov do zámorských kolónií. Rómovia sa tak dostali na úroveň Afričanov a Indiánov, ktorí ako otroci pracovali na týchto územiach. Od roku 1674 posielali rómske ženy do Afriky, kým ich muži šli na galeje.

Od konca novoveku do konca 1. ČSR

Habsburskí panovníci Mária Terézia a jej syn Jozef II. sa usilovali Rómov asimilovať s ostatným obyvateľstvom (zákazy kočovania, používania vlastného jazyka, uzatvárania vzájomných sobášov, nesmeli sa nazývať Rómami ani hovoriť rómskym jazykom). Nariadenia Jozefa II. boli zamerané na vzdelanie a christianizáciu Rómov. Koncom 19. storočia žilo na našom území okolo 36 000 Rómov, z nich len asi 2 000 bolo prechodne usadených a niečo vyše 600 kočovalo, čiže väčšina Rómov bola už v tom období usadená. V tomto období sa prevažne venovali remeslám a hudbe.

Československá republika

V Československej republike neboli Rómovia evidovaní ako národnosť. Ich postavenie riešil zákon o potulných Cigánoch z roku 1927 (nebol namierený len proti Rómom, ale aj proti tulákom a povaľáčom vyhýbajúcim sa práci). V roku 1927 bolo na Slovensku 60 315 usadlých a 1877 kočovních Ró-

mov. V októbri a novembri 1938 došlo k násilnému odtrhnutiu podstatnej časti pohraničia: po Mníchovskej dohode sa ocitli Sintovia a Rómovia z pohraničných oblastí Čiech a Moravy v nemeckej ríši a podobne sa po viedenskej arbitráži Rómovia z juhoslovenských oblastí a z juhozápadnej Podkarpatskej Rusi našli v Maďarsku. Československo zaniklo v marci 1939.

Druhá svetová vojna

Slovenský štát (1939 - 1945)

Podľa sčítania obyvateľov v roku 1940 malo Slovensko spolu 2 653 053 obyvateľov, z nich bolo 30 000 Rómov, pravdepodobne ich však bolo okolo 100 000. Rómovia mali na slovenskej dedine svoje miesto – pri zábavách a svadbách sa starali o hudbu, zvlášť ne postavenie mali i rómski kováči. Nedostávali za to peniaze, ale väčšinou potraviny (zemiaky, tvaroh, vajcia).

Slovenská republika kopírovala vo vzťahu k Rómom rasistickú politiku Nemecka. Odlišnosti vo vzťahu majoritného obyvateľstva k rómskej (i židovskej) menšine využíval fašistický režim vojnového slovenského štátu pri praktickom uplatňovaní protirómskych (i protizidovských) opatrení, ako aj v masívnej propagande, ktorá tieto opatrenia sprevádzala. Rómovia mali zákaz cestovať verejnými dopravnými prostriedkami a vstupovať do verejných priestorov a parkov. Do miest a obcí smeli vstúpiť len vo vyhradených dňoch a hodinách. Svoje obydlia mali odstrániť z blízkosti verejných ciest až do vzdialenosti

dvoch kilometrov. Táto getizácia zruinovala Rómom ekonomicky i spoločensky. Územný pohyb bol totiž nevyhnutný na to, aby mohli vykonávať svoje tradičné profície a služby. Proticigánske opatrenia znemožnili Rómom poctivú obživu.

Z oblastí južného a juhovýchodného Slovenska, ktoré boli počas vojny pričlenené k Maďarsku, transportovali Rómom do koncentračného tábora v Dachau. Po obsadení Slovenska nemeckou okupačnou armádou od jesene 1944 do jari 1945 uskutočnili špeciálne jednotky SS na mnohých miestach Slovenska masové popravy rómskeho obyvateľstva. Prenasledovanie Rómov v slovenskom štáte smerovalo k rovnakému cieľu ako riešenie „židovskej otázky“.

Povojnová situácia

V roku 1958 bol vydaný zákon „o trvalom usídlení kočujúcich a polokočujúcich osôb“, podľa ktorého sa zamedzil pohyb tej časti rómskeho obyvateľstva (olašskí Rómovia), ktorá dovtedy kočovala. Na základe tohto zákona im pobrali kone a kolesá od vozov. Rómovia nemali nárok na vlastnú etnickú existenciu: nesmeli zakladať rómske folklórne súbory, športové kluby, nesmeli vychádzať žiadna rómska tlač. Komunistický režim predpokladal, že ak dôjde k vyrovnaniu životnej úrovne Rómov s priemernou životnou úrovňou ostatných, bude odstránená príčina ich odlišnosti. Malo sa to uskutočňovať prostredníctvom rozptylu Rómov v rámci Slovenska i zo Slovenska do Čiech (riadený a podporovaný štátom), rozkladom prirodzených rómskych komunít, sťahovania Rómov z vidieka do miest, necitlivého a násilného pridelovania bytov Rómom do sociálne znevýhodneného prostredia (Rómovia dostávali byty prednostne, chatrče im vypaľovali), donútenia k plneniu všeobecnej pracovnej povinnosti pod hrozbou odňatia slobody, vynucovanej povinnosti dochádzky detí do škôl a povinnej účasti Rómov na zdravotnej prevencii. Hoci väčšina Rómov začala žiť lepšie ako v predchádzajúcich obdobiach, pretrvávali rómske tradície ako komunitný spôsob života, absencia hranice medzi súkromným a verejným, chápanie obydlia ako dočasného, provízorneho, mnohopočetnosť rodín a pod.

Rómska komunita sa presídlením, politikou rozptylu a politikou zamestnanosti stala súčasťou politiky sociálneho zabezpečenia, vďaka ktorej sa Rómovia dostali zo situácie hmotnej núdze. V dôsledku toho si Rómovia postupne zvykli na štátny paternalizmus, ktorý nahradil tradičnú rodinnú solidaritu. Tým sa vytvorila nová kultúra závislosti na štátnych inštitúciách. Slovenskí Rómovia sa niekoľko desaťročí usilovali o to, aby boli uznaní ako národnosť, rovnako ako Maďari, Rusíni alebo Nemci. Už v roku 1948 sa pokúsili o založenie kultúrno-spoločenskej organizácie Združenie slovenských Cigánov. Spolok však nebol povolený. V roku 1969 vznikol Zväz Cigánov-Rómov, ale aj ten štátne a stranické orgány po niekoľkoročnom trvaní v roku 1973 zrušili.

SÚČASNOSŤ

Po novembri 1989 sa v živote Rómov mnohé zmenilo: vznikla prvá politická strana (Rómska občianska iniciatíva), vo volebnom období 1990 – 1992 mali Rómovia svojich zástupcov i vo federálnom i národnom parlamente. Začali vychádzať rómske periodiká, pôvodné diela rómskych literátov, v roku 1991 vzniklo profesionálne rómske divadlo Romathan. Ponovembrové zmeny majú pre život Rómov aj iný rozmer: je ním vysoká nezamestnanosť, strata sociálnych istôt, v chudobných rómskych osadách vzrastá bieda, s pocitom beznádeje a neschopnosti riešiť vlastné existenčné problémy narastá alkoholizmus, kriminalita, vyhrocujú sa vzťahy medzi Rómami a majoritným obyvateľstvom.

Rómovia ako menšina

Vláda Slovenskej republiky prijala 9. apríla 1991 Zásady prístupu k Rómom, čím ich zrovnoprávnila s ostatnými etnickými minoritami žijúcimi v Slovenskej republike a zaručila im podporu v rozvoji vlastnej kultúry, v oblasti školstva a vzdelávania. V súčasnosti sú Rómovia druhou najpočetnejšou menšinou na Slovensku. V roku 1991 sa k rómskej menšine prihlásilo 75 802 obyvateľov, v roku 2001 sa prihlásilo 89 920 obyvateľov. Odhady skutočného počtu Rómov na Slovensku sa rôznia, pravdepodobne ich na našom území žije okolo 400 000. Najvýznamnejším faktorom neprihlásenia sa k svojej národnosti je podľa expertov kríza rómskej národnej a etnickej identity, spôsobená rokmi asimilácie a vnímanie rómstva ako pečate menejcennosti.

Vzdelávanie, zamestnanie

Povinná školská dochádzka nemusí vždy znamenať kvalitu. V prípade vzdelávania rómskych detí z donútenia môže pôsobiť retardačne. Je treba voliť také metódy, aby tieto deti chodili do školy s radosťou – tak, ako ich rovesníci, napríklad deti kočovných Rómov vo Francúzsku. Rómovia nemôžu byť len objektom, musia sami spolupracovať. Rómske deti zo separovaných a segregovaných osídlení sú hendikepované trikrát: prvý raz pri nástupe na ZŠ, druhý raz pri prijímacích pohovoroch na stredné školy. Ak sa rozhodnú pre strednú školu, tak predovšetkým

na učňovských školách, pri výbere ktorých je určujúca dostupnosť (vzdialenosť od bydliska) a tu sú obmedzené výberom tretikrát. Ocítajú sa však v pasci nezamestnaného absolventa učňovskej školy, ktorý nemá šancu nájsť si zamestnanie v blízkosti svojho bydliska. Ak ukončia vzdelanie, vracajú sa do pôvodného prostredia, kde reprodujú vzory správania sa svojich rodičov. Padajú do sociálnej záchrannej siete a túto situáciu mladá generácia začína vnímať a chápať ako normalitu.

SPÔSOB ŽIVOTA, TRADÍCIE

Každé etnikum má svoje pomenovanie – etnonym. Najstaršie zachované správy o Rómoch na území Európy ich označujú ako Adsincani. Z tohoto termínu vznikli pomenovania v ďalších jazykoch: Acinganus, Cinganus, Cingerus (stredoveká latinčina), Cingene (turecky), Acigana, Cigan (bulharsky), Ciganin (srbsky), Tsigan (rumunsky), Czigány (maďarsky), Zigeuner (nemecky a holandsky), Zingaro (talianky) atď. Druhá skupina pomenovaní je odvodená od predpokladaného egyptského pôvodu Rómov (keďže sa v Európe predstavovali ako kniežatá z Malého Egypta): Gyphoi, Aigyptiaki (grécky), Egyptenarin, Gipten (holandsky), EGYPCIONS, EGYPTSI, Gypsies (anglicky), Egiptianos, Egitanos, Gitanos (španielsky) a pod. Najrozšírenejším endoetnonymom v Európe je Roma = Rómovia. Tento termín sa odvodzuje od indického označenia Dóm, ktoré sa v Arménsku zmenilo na Lóm a po príchode do Európy dostalo definitívnu podobu. Pre používanie tohoto termínu sa rozhodla aj vrcholná rómska organizácia International Romani Union, založená v roku 1971 v Londýne. Ak sa stretieme s používaním názvu Cigáni u samých Rómov, môže to mať dva dôvody: buď ho považujú za prekladový termín, ktorý používajú, keď hovoria po slovensky, alebo sú to Rómovia, ktorí v priebehu 19. storočia opustili rómčinu a jazykovo sa asimilovali v prospech maďarčiny (najmä hudobníci na južnom Slovensku).

Jazyk

K odhaleniu pôvodu Rómov prispel kalvínsky kňaz Štefan Váli, ktorý študoval v 18. storočí v Holandskom Leydene. Tento kňaz sa tam spriatelil s tromi indickými študentmi, ktorí pochádzali z indickej oblasti Malabar. Ich jazyk mu nápadne pripomínal jazyk

Rómov zo svojho rodiska, preto si zapísal od týchto študentov vyše 1000 slov aj s ich významom. Keď sa vrátil domov, (pôsobil v obci Almás pri Komárne) prečítal indické slová miestnym Rómom, títo mu väčšinu slov vedeli vysvetliť a správne preložiť. Táto správa podnietila mnohých jazykovedcov, ktorí na základe skúmania rómskeho jazyka a porovnávania s vývojom indických jazykov zistili, že predkovia Rómov pochádzajú naozaj z Indie.¹⁰

Jazyky všetkých Rómov patria do skupiny indických jazykov ako i hindština, bengálština a ďalšie. Tieto jazyky sú súčasťou veľkej skupiny indoeurópskych, do ktorých patria okrem iných i slovanské jazyky, germánske, románske, baltské i iránske jazyky. Príbuznosť Rómov s ostatnými európskymi národmi nie je žiadnou špekuláciou, pretože tieto národy prišli zo spoločnej pravlasti Indoeurópanov, o ktorej sa presne nevie, kde sa nachádzala. Rómsky jazyk sa udržal a rozvíjal aj v osadách na našom území. Bol základným dorozumievacím prostriedkom v osadách izolovaných od slovenských obcí, preto sa tu zachoval pomerne archaický a bohatý dialekt rómčiny i bohatá ústna slovesná kultúra. Rómčina mala donedávna len hovorenú formu, slúžila ako komunikačný prostriedok výhradne v rámci rómskej komunity. Ku kodifikácii na Slovensku došlo v roku 1971, keď bola prijatá záväzná písomná forma slovenského dialektu rómčiny. Podľa odhadov odborníkov takmer 70 percent Rómov na Slovensku používa tento jazyk ako svoj materinský jazyk.

Rodina

Základom spoločenstva naďalej zostáva rodina, v ktorej rozhodovacie právo má väčšinou muž, zabezpečenie chodu domácnosti však prenecháva

svojej žene. Rómske deti veľmi nerady odchádzajú od rodičov a to aj v dospelosti, keď si založia vlastné rodiny. Vo všeobecnosti možno povedať, že rómska rodina i v súčasnosti reprezentuje tradičný typ viac-generačnej rodiny.

Náboženstvo

Náboženským vyznaním sa väčšina Rómov hlási k rímskym katolíkom. Ich skutočná viera je však zaujímavou symbiózou kresťanskej ideológie, vlastných poverových predstáv (ktorých korene možno predpokladať ešte v Indii) a obyčajných úkonov – prejavov ľudovej viery, ktoré prevzali od majoritného obyvateľstva, v prostredí ktorého niekoľko storočí žili a prispôbili ho vlastným potrebám.

Svetová rómska únia

Úsilie európskych Rómov zjednotiť početné rómske združenia a vytvoriť spoločnú medzinárodnú organizáciu vyvrcholilo v apríli 1971, kedy sa delegáti približne zo štrnástich krajín stretli v Londýne na prvom Svetovom rómskom kongrese a založili Svetovú rómsku úniu. Dohodli sa, že v budúcnosti sa budú všetci označovať menom Rómovia, prijali program vzdelávania, dopracovania jednotnej gramatiky rómskeho jazyka, boja proti rasizmu. Dohodli sa na používaní vlastnej vlajky a hymny. Rómska vlajka pozostáva z dvoch pruhov – spodného zeleného, symbolizujúceho prírodu a horného modrého, predstavujúceho oblohu. V strede sa nachádza červené vozové koleso so šestnástimi špicami. Keďže také isté koleso je aj na štátnej vlajke Indie, Rómovia sa týmto spôsobom prihlásili ku krajine, z ktorej ich predkovia odišli pred tisícročím.

Peter Gaši

Použitá literatúra:

1. Matejovič, P.: *Cigán i Róm*. In: *Domino fórum*, roč. 8, č. 35/1999, s. 8.
2. *Nadácia InfoRoma*, www.inforoma.sk
3. Antalová, I. – Vrzgulová, M.: *Porraimos*. In: *Domino fórum*, roč. 9, č. 16/2000, s. 8.
4. Hancock, I.: *Země utrpení*. Praha, Signeta 2001, s. 83.
5. Cangár, J.: *Rómovia*. In: *Domino fórum*, roč. 8, č. 25/1999, s. 8.
6. Mann, A. B.: *Rómovia? In: Domino fórum*, roč. 8, č. 38/1999, s. 12.

Bola temná noc. Na nebi nebolo ani jednej hviezdičky. Tma ležala na zemi ako mramorový príklop.

V čiernej vyzdobenej sále horela červená lampička a sedem mužov príšerného vzhľadu sedelo na siedmych kreslách. Každý mal vyryté na čele meno jedného zo siedmych hlavných hriechov: pýcha, lakomstvo, smilstvo ... Uprostred sály stál trón z ľudských kostí a pred ním ležal kríž.

Diabol pých y vstal, pošliapal kríž a vystúpil na trón. Z jeho úst sa vydral hlas podobný chichotu: - Zlorečený Kristus, ktorý nám odňal slobodu hrešiť!

Posadil sa na trón a vyhlásil: - Bratia, čo urobíme, aby sme zničili Kristovu ríšu? Kde

Kristus vládne, tam my nemôžeme byť pánmi. Moja vec je i vaša záležitosťou, lebo jeden hriech je spojencom všetkých hriechov. Každý teda nech poradí, čo uzná za najlepšie.

- Hľadte, - pokračoval, - ja by som bol tej mienky: Prv, ako prišiel Kristus sme boli pánmi sveta. Nik nám v tom neprekážal. Až jeho náboženstvo sa pustilo s nami do boja o vládu nad svetom. Musíme ho zničiť a vyhladiť zo sveta. Preto navrhujem: Odstráňme zo sveta pravú vedu, lebo tá vedie k náuke Kristovej. Ľudstvo musíme zbaviť nadprirodzeného svetla viery. Ak mu toto zhasne, bude tápať vo tmách neistoty a bludov. A vtedy ho máme v hrsti. Preto

sa vrátme ku starému a osvedčenému heslu: „Ľudia, budete ako bohovia, keď slobodne budete trhať zo stromu vedy. Prečo žiada Cirkev od vás vieru? Aby obmedzila vašu slobodu a brzdila pokrok.“ Preto hlásajte všade neobmedzenú slobodu rozumu, vedy a pokroku!

Tu povstal muž s veľkým nápisom na čele: **L a k o m s t v o**: - Je síce pravda, - vraví, - ak zakalíme čisté pramene vedy, urobíme veľa. No, nesmieme zabúdať, že po ovocí na strome vedy siaha len málo ľudí. Lákavejšie je zlato a bohatstvo. Vyvolený národ Najvyššieho vedel obetovať zlatému teľatú i posvätné nádoby oltára! Judáš za 30 strieborných zradil Krista. Preto navrhujem,

aby sme pokračovali v boji, ktorý začal náš predchodca na hore Quarantanea: „Všetko ti dám, ak padneš a budeš sa mi klaňať!“

Diabol **s m i l s t v a** však oponoval obidvom: - Páni, zabúdate, že Kristus blahoslavlil chudobných, a že bohatstvo vyhlásil za prekážku spásy. Tak isto i vieru žiadal ako prvú podmienku

spásy, a pokore prisľúbil povýšenie. A dejiny nás dostatočne poučujú, že ľudia sa pre nebeské kráľovstvo vedia zrieknuť všetkého. Moja mienka je: nečistý človek nemá zmysel pre veci Božie. A nik tak ľahko od viery neodpadne, ako ten, kto žije nemravné. Veď len pozrite, kto to kráča po

ceste k nám? Či to nie sú práve smilníci a cudzoložníci? Preto navrhujem: Hlásajte laickú morálku a voľnú lásku. Presvedčajme ľud, že čo Boh stvoril, nemôže byť nemravné a nedovolené. Naopak, že zdržanlivosť a umŕtvenosť, ako i skromnosť pri obliekaní len škodia zdraviu! Tak docielime, že ľudstvo odpadne zo stromu Cirkvi, ako zhnité jablko!

- Pravdu máš, milý priateľu, - hovorí diabol **z á v i s t i**. Len ňa upozorňujem na jednu okolnosť. Náboženstvo, a najmä Cirkev vždy hlásala čistotu, ako najvznešenejší ideál, ba sľubuje jej najväčšiu odmenu v nebi. A myslím, že všetci poznáte dobre silu ideálov. Či nie je dosť bláz-

nov, ktorí sa vedia zrieknuť všetkého pre večnú odmenu? Preto by som rád doplnil tvoj návrh. Musíme zosmiešniť Cirkev a zbaviť ju vplyvu na ľudí. Nečistota bude nám v tom výbornou pomôckou. Heslami: Cirkev nech sa nemieša do politiky, Cirkev buduje duchovné kráľovstvo, preto nepotrebuje peniaze a majetky, Bohu sa má klaňať v duchu, si myslím, že sa nám to ľahko podarí.

Diabol o b ž e r s t v a vyhlásil: - Uznávam všetky vaše návrhy a dôvody. Myslí si však, že previesť ich bude veľmi ťažko. Veci tohto sveta nikdy neuspokoja človeka natrvalo. Ľudský duch túži po večnosti a nekonečnosti. Ak ho chceme ovládnuť, musíme ho omámiť. Preto rádím, aby sme ľudstvo omámili rozkošami, zmyselnými radostami a nestriednosťou v častých pôžitkoch.

- Dobrá rada, hovorí diabol h n e v u a n e n á v i s t i, - lenže nehorí v človeku iba vášeň po vede, zlato, rozkošiach a pôžitkoch. Máme výdatnejšieho spojenca. Je to hnev a nenávisť. Tento oheň zapálil i samé peklo. Preto navrhujem: Ovládnime tlač a propagandu. Rozsievajme všade nenávisť a ľudia sa nám stanú podobní. Na svete zavládne nedôvera, strach a nenávisť, nepokoj a chaos. A kde niet lásky, niet Boha. Zbavíme ľudstvo viery a náboženstva i bez vlastného pričinenia.

- Výborne, - volali všetci, - a začali tliekať na znamenie súhlasu. Tu povstal tlstý pohodlný pán. Jeho charakteristiku bolo možno čítať na čele: L e n i v o s ť: - Najväčším nešťastím každého vládcu je: nerozvážnosť a nepripravenosť. Ako vidím, zabúdate, že Cirkev tiež nespí. A zásadnou chybou je podceňovať silu nepriateľa... Keby ľudia boli sami, ako ovce bez pastiera, ľahko by sme si s nimi poradili. Ale hlásajte voľnú lásku, laickú morálku, hmotárstvo, nemravnosť: začnite rozsievat' závisť a n e n á v i s ť a uvidíte, ako sa na vás vyrútia kňazi, ako osy. Usvedčia vás z nepravdy a p o d v o d u a porazia vás vašimi vlastnými zbraňami. Ľahkú prácu

budeme mať vtedy, ak začneme biť pastierov, lebo sa rozprchnu ovce stáda... My si budeme môcť oddýchnuť až po výdychu posledného kňaza. Preto navrhujem: Zrúcajme kostoly, zborme oltáre, prenasledujme kňazov, a nebude nikoho, kto by hlásal náuku Kristovu. Ľudstvo potom ľahko zabudne na svojho Spasiteľa. Svoju katedrálu musíme stavať na troskách a z rumovísk katolíckych kostolov.

A všetci odpovedali: Áno, zrúcajme kostoly, rozbime oltáre, prenasledujme kňazov!

Náhle zhasla lampa a sedem mužov zmizlo v temnotách.

Spravodlivý, ktorý sa v tom okamihu modlil pre krížom, počul slová: - Rada bezbožných zahynie! Modli sa, trp a dúfaj!

Nepriatelia Cirkvi, ako sa zdá, pociťujú a chápu dôstojnosť a význam katolíckeho kňazstva, lebo najväšnivějšíe a v prvom rade útočia proti nemu, dobre vediac, aký je nesmierne úzky vzťah medzi Cirkvou a kňazmi. Okrem

toho tí, ktorí obzvlášť útočia na kňazstvo, veľmi často popierajú aj Boha na nebi a s nenávisťou bojujú proti nemu. - Proste Pána žatvy, napomína nás Božský Spasiteľ.

- autor neznámy -

Vo svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet."
Jn 16,33b

Pri príležitosti tretieho výročia návratu Jána Pavla II. do domu Otca, sa zamýšľam nad tým, čo by nám pravdepodobne chcel tento veľký pápež pripomenúť, zdôrazniť zo svojho života do našich životov. A čím viac o tom uvažujem, jednoznačne mi prichádzajú na myseľ slová jeho celoživotného hesla – *TOTUS TUUS (CELÝ TVOJ)*. Stačí sa pozrieť na jeho testament, začína ho práve týmito slovami a v duchu tohto hesla nás chce všetkých nechať v rukách Matky Božej: „*Totus Tuus ego sum. V mene Najsvätejšej Trojice. Amen. „Bdejte teda, lebo nevíete, v ktorý deň príde váš Pán“ (Mt 24, 42)* – tieto slová mi pripomínajú posledné zavolanie, ktoré príde vo chvíli, keď to bude chcieť Pán. Túžim Ho nasledovať a želám si, aby ma všetko, čo tvorí môj pozemský život, pripravilo na túto chvíľu. Nevieť, kedy príde, ale ako všetko, tak aj túto chvíľu vkladám do rúk Matky môjho Majstra: *Totus Tuus*. V týchto materských rukách nechávam všetko a všetkých, s ktorými ma spojil môj život a moje povolanie. V týchto rukách nechávam predovšetkým Cirkev, ale aj môj národ a celé ľudstvo.“¹

Odkiaľ je táto veľká úcta Jána Pavla II. k Matke Božej? Sám o tom píše v knihe *Prekročiť prah nádeje*: „Spočiatku sa mi zdalo, že sa musím vzdať mariánskej zbožnosti zo svojho detstva v prospech kristocentrizmu. Vďaka svätému Ludovítovi Grignonovi z Montfortu som

TOTUS TUUS

však pochopil, že ozajstná zbožnosť k Božej Matke je kristocentrická.“² A v apoštolskom liste *Rosarium Virginis Mariae*,³ opierajúc sa o svätého Ludovíta Grignona, vysvetľuje: „Celá naša dokonalosť spočíva v pripodobňovaní sa Kristovi, v zjednocovaní sa s Ním a v zasväcovaní sa Mu. Teda najdokonalejšia zbožnosť je tá, ktorá nás najdokonalejšie pripodobňuje Ježišovi Kristovi, zjednocuje s Ním a zasväčuje Jemu. A keďže Mária je zo všetkého stvorenia najviac pripodobnená Ježišovi, znamená to, že spomedzi všetkých foriem zbožnosti najviac zasväčuje a pripodobňuje našu dušu Pánovi uctievanie Márie, jeho svätej Matky, a že čím viac je srdce zasvätené jej, tým viac je zasvätené Ježišovi.“⁴

Celá formula zasvätenia Ježišovi Kristovi prostredníctvom Panny Márie, ktorú uvádza svätý Ludovít, a ktorá pochádza už od svätého Bonaventúru, znie:

*Som celý Tvoj a všetko, čo mám, je Tvoje,
môj najdrahší Ježišu,
skrze Máriu, Tvoju svätú Matku.*

*Totus Tuus ego sum,
et omnia mea Tua sunt,
mi dulcissime Jesu,
per Mariam, Matrem Tuam sanctam.*⁵

Odtiaľto si vybral motto Ján Pavol II. – *Totus Tuus*, ktoré si zvolil už ako biskup a ponechal aj ako pápež. Veľká úcta a dôvera k Panne Márii sa tiahla naozaj celým jeho životom.

Na priblíženie spomeniem niektoré udalosti z jeho života:

Jeho prvé slová po voľbe za pápeža: „Bál som sa prijať toto menovanie, ale prijal som ho v duchu poslušnosti k nášmu Pánovi Ježišovi Kristovi a v absolútnej dôvere v jeho Matku, blahoslavenú Panu Máriu.“⁶

Rok 1987 vyhlásil za mimoriadny *Mariánsky rok*, venovaný úvahám o Márii, Matke Božej a Matke Cirkvi. A v tom istom roku vydal aj encykliku o Panne Márii – *Redemptoris Mater*.

Po atentáte pri prvom verejnom vyhlásení

hovorí: „Zjednotený s Kristom, Kňazom a Obeťou, ponúkam svoje utrpenie za Cirkev a za svet. Tebe, Mária, opakujem – *Totus Tuus ego sum*.“⁷

A do testamentu v tomto období, reagujúc na atentát, dopisuje: „Oveľa viac cítim, že sa nachádzam úplne v Božích rukách a neustále zostávam k dispozícii svojmu Pánovi, zverujem sa Jemu v Jeho Nepoškvrnenej Matke (*Totus Tuus*).“⁸

Krátko pred smrťou, po tracheotómii, Ján Pavol II. stratil hlas a na papier vtedy napísal: „Čo ste mi to spravili! Ale... *Totus Tuus*.“ Chcel vyjadriť bolesť zo straty hlasu a zároveň pripravenosť úplne sa zveriť Márii.⁹

A na posledné požehnanie *Urbi et orbi*, ktoré máme iste ešte v živej pamäti, keď nemohol nič povedať, spomína kardinál Stanislav Dziwisz takto: „Svätý Otec bol hlboko dojatý, rozčarovaný a zároveň vyčerpaný. Ľud na námestí tleskal, volal ho, ale on na sebe cítil bremeno bezmocnosti a utrpenia. Pozrel sa mi do očí: „Asi by bolo lepšie, keby som zomrel, keď už nemôžem plniť poslanie, ktoré mi bolo zverené.“ Chcel som odpovedať, no on dodal: „Nech sa stane Tvoja vôľa... *Totus Tuus*.“ Nevyjadrovalo to rezignáciu, ale odovzdanie sa Božej vôli.“¹⁰

Ján Pavol II. bol a stále ostáva pre nás veľkým povzbudením. Celý jeho život bol naozaj neustálym odovzdávaním sa do vôle Božej, prostredníctvom Panny Márie. Nech aj tento krátky príspevok nás všetkých povzbudí k čo najhorlivejšiemu vysloveniu - *Totus Tuus*. Nech - *Totus Tuus* - sa stane mottom aj našich životov. Kiežby sme ho vedeli vysloviť aj vtedy, keď nie všetkému budeme rozumieť a nie všetko, s čím sa v živote stretáme, sa nám bude páčiť. Nech sa stáva najhlbšou túžbou našich duší a modlitbou, v ktorej neustále opakujúc - *Totus Tuus*, vyjadríme Bohu, prostredníctvom Panny Márie, túžbu celkom Mu patriť a zároveň vyjadríme prosbu o pomoc, aby sa nám to v živote, s Jeho pomocou, čo najviac darilo uskutočňovať. Pretože to - *Totus Tuus* - sa stáva zároveň aj spytovaním nášho svedomia, lebo nám ukazuje, čo všetko nám ešte chýba, aby sme celkom patrili Bohu.

Totus Tuus

„V živote aj po smrti som - *Totus Tuus*.“¹¹

Martin Majda

1. Testament. In: *Katolícke noviny*, 17. apríl 2005.
2. JÁN PAVOL II.: *Prekročil prah nádeje*. Bratislava, 1995, str. 187.
3. Bod číslo 15.
4. GRIGNON, L.: *O pravej úcte k Panne Márii*. Prešov, 1993, s. 61.
5. GRIGNON, L.: *O pravej úcte k Panne Márii*. Prešov, 1993, s. 115.
6. WEIGEL, G.: *Svedok nádeje*. Bratislava, 2005, s. 250.
7. DZIWISZ, S.: *Nechajte ma odísť*. Trnava, 2006, s. 23.
8. Testament. In: *Katolícke noviny*, 17. apríl 2005.
9. Porov.: DZIWISZ, S.: *Život s Karolom*. Trnava, 2007, s. 251.
10. DZIWISZ, S.: *Život s Karolom*. Trnava, 2007, s. 252.
11. Testament. In: *Katolícke noviny*, 17. apríl 2005.

„Zverujem celý slovenský národ,
mne osobitne drahý,
nebeskej ochrane
Sedembolestnej Panny Márie,
dobrej a starostlivej Matky,
ktorá s láskou bedlí
nad vašou krajinou.
Nech vám presvätá Panna
pomáha s úžitkom prežívať
každý deň a s pokorným
a oddaným srdcom
prijímať Spasiteľa.
S týmito žičeniami zvolávam
na každého z vás
a na celý slovenský národ
hojnosť Božích požehnaní.“

(Ján Pavol II. - príhovor počas
národnej púte v Ríme v roku 2000)

Duchovné cvičenia s pátrom Kodetom

Hoci od decembra uplynulo už dobrých pár mesiacov, rád by som sa vrátil k jednej udalosti, ktorá bola pre nás seminaristov zastavením sa na doterajšej ceste a časom uvažovania. Áno. Boli to duchovné cvičenia. Čas bližšieho stretnutia so živým Bohom a chvíle prežitie v tichu, modlitbe a uvažovaní. Čas, kedy sa nepatrí rozprávať, ale je potrebné mať „otvorené“ uši a pozorného ducha.

Exercitátorom bol známy český karmelitán Vojtěch Kodet, témou bolo učeníctvo a základom citát z Evanjelia podľa Marka: „Potom vystúpil na vrch, povolal k sebe tých, ktorých sám chcel, a oni prišli k nemu. Vtedy ustanovil Dvanástich, aby boli s ním a aby ich posielal kázať s mocou vyháňať zlých duchov.“ (Mk 3,13-15)

Začínali sme pohľadom na seba. Tým, ako ma vidí Boh. Dôležitým bolo uvedomiť si, že tým podstatným nie je to meno, ktoré som dostal od ľudí (podľa mojich schopností a neúspechov), ale že pravé meno dostávame od Boha. A každý z nás je tým, koho Boh volá.

V uvažovaní nad kňazstvom sme sa na kňaza pozerali ako na služobníka Božieho ľudu. Dôležitým bolo upozornenie, že ešte aj v súčasnej dobe mylne považujeme kňaza za niekoho iného ako sme my sami. Je tiež omylom pozeráť sa na neho ako na prostredníka medzi Bohom a ľuďmi. Veď kňaz je jedným z Božieho ľudu, ktorý je povolaný k službe tomuto ľudu. Kňaz dáva to, čo má od Krista, teda dáva to, čo sám nemá. Nie je viac ako druhý, on len viac dostal a my poznáme druhú stránku mince: kto viac dostal, od toho sa bude viac žiadať.

Niet hlásania Evanjelia bez pomazania Duchom Božím a to bolo nosnou myšlienkou v prednáške o Duchu Svätom a o sile Božieho Slova.

V zastavení sa nad utrpením a krížom sme hľadali, akú hodnotu vlastne majú naše slabosti. Musíme vedieť, že kríž vždy bol, je a bude pohoršením. Kríž sa bez milosti viery vôbec nedá pochopiť. Ale kríž sa stal Ježišovi cestou, ktorou nás zachránil a pre nás je vyznačením cesty spásy.

Silné stránky, na ktoré sa najčastejšie spoliehame sú miestom, kde väčšinou s Bohom nepočítame, pretože si vystačíme sami. Cez ne sme najviac

pokúšaní Božím nepriateľom a preto sú pre nás často kameňom úrazu. Slabé stránky nášho života sú väčšinou priestorom, kde nám Boh chce dať svoju najväčšiu milosť. Keď sme slabí, tak vieme, že sa nemôžeme spoliehať na seba a vtedy sa prejaví Božia moc v našom živote. Viera robí zo slabosti a utrpenia cestu ku spásu. Boh nás teda nepotrebuje ako tých najschopnejších, najzdravších, najlepších a najsilnejších, on potrebuje, aby sme mali vieru. Pretože skrze ľudí, ktorí majú vieru On môže aj v živote najobyčajnejších ľudí robiť obrovské veci.

Božia logika je úplne iná. Hodnotu v živote má jedine láska a nie náš výkon. A práve preto je kríž, slabosť a utrpenie tou obrovskou hodnotou, pokiaľ je v tom prítomný Boh. Preto je veľmi dôležité mať nadhľad nad našimi falošnými vzormi, ktoré máme v sebe, pretože v kresťanstve, keď sa povie, že máme byť dokonalý, tak málokoho napadne, že je to dokonalosť v láske. Väčšinou sa myslí na bezchybnosť. Ale kto je bez chyby? Veď

Boh počíta s tým, že budeme mať chyby ešte aj na smrteľnej posteli a všetci zomrieme ako hriešnici. Boh však chce, aby sme boli kajúci hriešnici. A aby sme sa nespoliehali na seba, ale na neho. To je veľký rozdiel.

A tak som si z tejto úvahy odniesol to, že hlavné nie je moje zdravie, ani vedomosti, ani zručnosť, ale to najpodstatnejšie je viera a láska, akú vložím do toho, čo robím.

Záver prednášok tvorila úvaha nad tým najväčším príkladom Kristovho učeníka a jedinečným vzorom života. Nad Pannou Máriou. Bola pripravená nechať si hovoriť do života. Dôverovala Bohu, veď ona čakala, že ju On ospravedlní pred Jozefom, keď počala z Ducha Svätého

a hrozilo jej ukameňovanie. Vedela sa tešiť z maličkostí, keď na pozdrav tety Alžbety vypsievala svoj chválospev. A jej posledná veta, ktorú vyslovuje vo Svätom písme je aj pre nás jasným odkazom: „Urobte všetko, čo vám povie!“ (Jn 2,5) To znamená, že šťastní budeme len vtedy, keď budeme svoju vieru žiť naplno.

A čo sme si z duchovných cvičení odniesli? Každý niečo iné. Povzbudením bol isto aj príklad samotného exercitátora, ktorý nás povzbudzoval pokojným úsmevom a správaním, z ktorého bolo vidieť, že to, o čom nám rozprával sa snaží aj žiť.

Martin Pasiar

Keď sme boli malí, učili nás všetko naši rodičia. Potom neskôr v škole učiteľia. Ak sme sa chceli vyvarovať chýb, museli sme sa poučiť z histórie. Ak sme sa chceli dozvedieť o nejakých nových odborných poznatkoch, čítali sme odbornú literatúru. V živote sa dá poučiť z kdečoho... Aj z hôr...

Hory ma učia, že pred každým výstupom je potrebné náležite sa pripraviť.

Hory ma učia vyberať si správnu cestu, lebo viem, že na tej nesprávnej to môže skončiť zle.

Hory ma učia vystačiť si s málom.

Hory ma učia hľadiť pred seba a nie za seba.

Hory ma učia, že i malá nepozornosť, môže znamenať veľké pády.

Hory ma učia načúvať Božiemu hlasu.

Hory ma učia žiť svoj život naplno a nepremárniť ani chvíľku.

Hory ma učia, že nie všetko, čo naplňa človeka, sa dá kúpiť v supermarkete.

Hory ma učia, že nielen telo, ale aj duch potrebuje obživu.

Hory ma učia, že s priateľmi človek ľahšie dôjde do cieľa ako keď je sám.

Hory ma učia, že podobne, ako v lese špatia pohodené odpadky, tak špatí hriech v srdci človeka.

Hory ma učia pomáhať druhým, lebo zajtra možno budem potrebovať ich pomoc ja.

Hory ma učia žasnúť nad múdrosťou Stvoriteľa.

Hory ma učia žiť v Božej prítomnosti, lebo keď vystúpim na vrchol, Ty Bože si tam, a keď zlezím do podzemných jaskýň, ešte aj tam ma povedie tvoja pravica.

Hory ma učia, že byť pokojný a rozvážny je niekedy viac, ako byť rýchly.

Hory ma učia, že žiadna technika nedokáže nahradiť ľudí, ktorých mám rád.

Hory ma učia ma učia objavovať Boha a meniť seba.

Hory ma učia, že kto je sám, stratí sa.

Hory ma učia, že vôľa je silnejšia ako únava.

Hory ma učia nohami kráčať po zemi ale srdce dvíhať k nebu.

Hory ma učia zamýšľať sa sám nad sebou ...

Hory ma učia niesť svoj kríž a nevzdávať sa.

Hory ma učia vedieť podať ruku.

Hory ma učia opatrnosti, lebo v nich je lepšie si každý krok najprv dobre premyslieť a až potom konať.

Hory ma učia pokore, lebo pri ich majestátnosti sa cítim taký malý.

Hory ma učia vytrvalosti a trpezlivosti, lebo viem, že za jednou zo zákrut je aj cieľ, nielen ďalšia zákruta.

Hory ma učia miernosti, lebo veľa zaťažá a málo nestačí.

Hory ma učia vidieť ďaleko, až za obzor.

Hory ma učia, že život je ako výstup na štít, z ktorého vrcholu už nebudeme musieť zstupovať. Len na každom záleží, aký ten štít bude.

Hory ma učia milovať ľa Bože, milovať ľudí, milovať život....

Matúš Reiner

Externé športové aktivity

Aj v zimnej sezóne 2007/08 sme aktívne pokračovali v tradične uznávanom športe - ľadovom hokeji. Pravidelne každý utorok popoludní nastáva mobilizácia bohoslovcov, predstavených, profesorov a kňazov z okolia (bližšieho i vzdialenejšieho...), milovníkov kolektívneho a rýchleho ľadového umenia. Miestom činu je už tradične hokejový štadión v Levoči, kde sa snažíme núteným pohybom, naháňajúc malé čierne „bytie“, aktívne relaxovať. Nejde o žiadne meranie síl... Ide o externý, priateľský, hokejový zápas, bohoslovci proti kňazom.

Začiatok sezóny prial viac kňazom a my bohoslovci sme sa väčšinou vracali do seminára (okrem modrín) s vedomím vyššieho gólového ukončenia zápasu. Postupom času sa však vplyvom „tvrdej práce“, objavoval puk v bránke kňazov trochu častejšie a na konci sezóny (až na pár výnimiek) odchádzali z ľadovej plochy spokojnejší bohoslovci.

Jeden a pol až dve hodiny aktívneho pohybu po ľade, dostatočne umožní psychicky zrelaxovať a nabráť síl a chuť do učenia sa, vyučovania či pastoraácie. Ja by som však tento šport zaradil tak trochu aj medzi „formačné aktivity.“ Možno mi niekto nebude veriť, ale na vlastnej koži som zakúsil, ako v športe dokážu výhry, ale hlavne prehry, odhaliť človeku jeho vlastné vnútro a tak ho formovať. Zabudnúť v šatni na všetky nepríjemné chvíle a priateľsky si podať ruku aj po tvrdo vybojovanej prehre, môže byť niekedy veľmi ťažké.

K oficiálnemu ukončeniu sezóny, chcem pridať jeden odkaz (alebo dva). Odkazujem, v mene všetkých faulovaných, že som zabudol a v mene faulujúcich (úmyselne i „náhodne“) - prepáč(te). Ak nám Pán Boh dopraje zdravia a sily, tešíme sa na novú sezónu 2008/09. Samozrejme radi privítame aj nové posily s dostatkom energie (ostatné sa dá naučiť :)!).

Patrik Taraj

REORGANIZÁCIA DIECÉZ

Reorganizácia Katolíckej Cirkvi na Slovensku

Na sviatok sv. Cyríla a Metoda, patrónov Európy, Konferencia biskupov Slovenska oznámila všetkým veriacim, klerikom i laikom Rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku, že Svätý Otec Benedikt XVI. dekrétom zo 14. februára 2008 rozhodol o reorganizácii diecéz latinského obradu. Svätý Otec zároveň poveril osobného vyslanca a legáta J. Em. Kard. Jozefa Tomka, aby tieto skutočnosti oznámil najvyššiemu predstaviteľovi Slovenskej republiky, biskupom a celej Cirkvi na Slovensku.

Benedikt XVI. rozhodol o zriadení novej Bratislavskej arcidiecézy a Žilinskej diecézy. Do Západnej provincie teda patria: Bratislavská arcidiecéza, Trnavská arcidiecéza (sufragánna t.z., ak je diecéza súčasťou cirkevnej provincie), Banskobystrická diecéza, Nitrianska diecéza a Žilinská diecéza.

J. E. Mons. Stanislav Zvolenský
bratislavský arcibiskup

Za nového bratislavského arcibiskupa vymenoval J. E. Mons. Stanislava Zvolenského, doterajšieho svätiačeho biskupa Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy. Za nového žilinského biskupa vymenoval J. E. Mons. Tomáša Galisa, doterajšieho svätiačeho biskupa Banskobystrickej diecézy. J. E. Mons. Ján Sokol zostáva na vlastnú žiadosť arcibisku-

pom Trnavskej arcidiecézy.

Konferencia biskupov Slovenska tiež oznámila, že z rozhodnutia Svätého Otca tvoria nové cirkevné územné celky nasledujúce dekanáty:

Trnavská arcidiecéza:

Arcibiskup: J. E. Mons. Ján Sokol

Dekanáty: Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Hurbanovo, Komárno, Nemšová (Adamovské Kochanovce, Beckov, Bošáca, Nová Ves nad Váhom, Moravské Lieskové), Nové Mesto nad Váhom, Piešťany, Sereď, Šaľa, Trnava A, Trnava B.

Nitrianska diecéza:

Diecézny biskup: J. E. Mons. Viliam Judák

Dekanáty: Bánovce nad Bebravou, Levice (Beša, Dolný Pial, Kalná nad Hronom, Kozárovce, Nový Tekov, Rybník n. Hronom, Starý Tekov, Veľký Ďur), Nemšová (Dolná Súča, Drietomá, Horná Súča, Horné Srnie, Nemšová, Skalka nad Váhom, Trenčín – Orechové), Nitra1, Nitra2, Nitrianske Rudno (Čavoj, Diviaky nad Nitricou, Horné Vestenice, Kostolná Ves, Nitrianske Rudno, Nitrianske Sučany, Valaská Belá), Nové Zámky, Topoľčany, Skačany, Štúrovo, Vrábľa, Trenčín, Zlaté Moravce, Želiezovce, Šurany, + farnosti Zliechov, Čičmany

Bratislavská diecéza:

Arcibiskup: J. E. Mons. Stanislav Zvolenský.

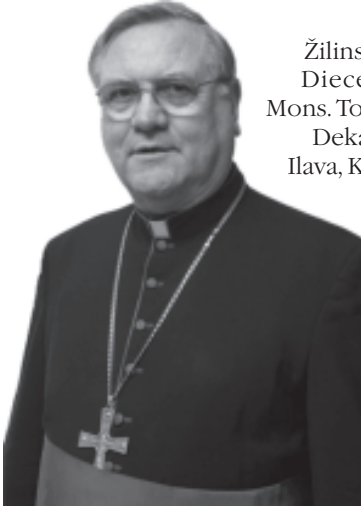
Dekanáty: Bratislava, Malacký, Pezinok, Senec, Senica, Skalica, Šamorín, Šaštín

Rožňavská diecéza:

Diecézny biskup: J. E. Mons. Eduard Kojnok

Všetky pôvodné dekanáty diecézy plus dekanát Brezno.

*J. E. Mons. Tomáš Galis
žilinský diecézny biskup*

Žilinská diecéza:
Diecézny biskup: J. E.
Mons. Tomáš Galis

Dekanáty: Bytča, Čadca,
Ilava, Kysucké Nové Mesto,
Martin (Martin,
Martin-sever, Prie-
kopa pri Martine,
Sučany, Turany,
Vrútky), Považská
Bystrica, Púchov,
Rajec, Varín, Žilina.

Banskobystric-
ká diecéza:

Diecézny bis-
kup: J. E. Mons. Ru-
dolf Baláž
Dekaná-
t y : B a n s k á
Bystrica, Banská

Štiavnica, Bojnice, Detva, Hontianske Nemce, Kláš-
tor pod Znievom, Levice (Levice – Mesto, Bátovce,
Čajkov, Hontianske Trstany, Hronské Kosihy, Krškany,
Mýtne Ludany, Santovka, Žemberovce, Nová
Dedina, Pečenice, Pukanec), Martin (Turčiansky
Peter, Valča), Nitrianske Rudno (Lehota pod Vtáč-
níkom, Nováky, Podhradie), Nová Baňa, Partizán-
ske, Priedviza, Slovenská Lupča, Šahy, Veľký Krtíš,
Zvolen, Žiar nad Hronom.

Ostatné diecézy zostali bezo zmeny.

spracoval Lukáš Tkáč

Reorganizácia gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku

V stredu 30. januára 2008 Svätý Otec Benedikt XVI. zriadil Gréckokatolícku metropoliu so sídlom v Prešove. Za prvého gréckokatolíckeho prešovského arcibiskupa a metropolitu vymenoval doterajšieho prešovského eparchu (sídelného biskupa) Mons. Jána Babjaka, SJ, ktorý bol za prešovského biskupa vymenovaný Božím služobníkom pápežom Jánom Pavlom II. dňa 11. decembra 2002 a za prešovského biskupa vysvätený Jánom Pavlom II. 6. januára 2003 v Bazilike sv. Petra v Ríme.

Zároveň povýšil Košický apoštolský exarchát na Košickú eparchiu. Za prvého košického eparchu (sídelného biskupa) vymenoval doterajšieho košického apoštolského exarchu Mons. Milana Chautura, CSsR, ktorý bol vymenovaný za biskupa 11. januára 1992 a vysvätený vtedajším prešovským biskupom Mons. Jánom Hirkom 29. februára 1992 v Prešove. Do roku 1997 bol pomocným biskupom v Prešove a za košického apoštolského exarchu ho menoval Boží služobník Ján Pavol II., keď vyčlenením z Prešovskej eparchie zriadil 21. februára 1997 Košický apoštolský exarchát.

Zároveň Svätý Otec Benedikt XVI. vyčlenením z Prešovskej eparchie ustanovil novú gréckokatolícku eparchiu so sídlom v Bratislave – Bratislavskú eparchiu. Za prvého gréckokatolíckeho bratislavského eparchu (sídelného biskupa) vymenoval Mons. Petra Rusnáka.

Svätý Otec Benedikt XVI. novým kánonickým usporiadaním Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku zavíšil 190 ročnú etapu histórie Prešovskej eparchie, ktorá bola vyčlenená z Mukačevskej eparchie a zriadená 22. septembra 1818 bulou *Relata semper* pápeža Pia VII. (Pius VII.). Ale zároveň je to aj potvrdenie viac ako 1100 ročnej histórie gréckokatolíkov na našom území, ktorá sa odvíja od misie sv. slovanských apoštolov Cyrila a Metoda. Zrealizovala sa tak aj túžba, ktorú už 2. 9. 1937 vyjadril pápež Pius XI. vo svojej bule *Ad ecclesiastici regiminis incrementum* slovami: „akonáhle to bude možné uskutočniť, zriadi Apoštolský Stolec v Československej republike dve nové metropolitné sídla, jedno latinského obradu a druhé východného obradu“.

V sobotu 16. februára 2008 bol pre novozriadenú Bratislavskú eparchiu vysvätený jej prvý biskup Peter Rusnák. Ruky naň položil ako hlavný svätiteľ kardinál Jozef Tomko, ktorý bol v byzantskom biskupskom rúchu zároveň hlavným slúžiteľom archijerejskej svätej liturgie, a ako spolusvätitelia vladyka Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup a metropolita a vladyka Milan Chautur CSsR, košický eparcha, ale aj prefekt Kongregácie pre východné cirkvi kardinál Leonardo Sandri a vyšší arcibiskup z Blaju v Rumunsku Lucian Muresan. Okrem nich sa na slávnosti zúčastnilo aj ďalších takmer 30 arcibiskupov a biskupov východného a západného obradu zo Slovenska a zo zahraničia.

Novovymenovaný gréckokatolícky biskup J. E. Mons. Peter Rusnák prvý zprava

spracoval Vladimír Fedorek

správy su spracované podľa www.rcc.sk

Osudy a životné cesty ľudí sú rôzne. Každý jeden je jedinečný a neopakovateľný a je ťažké, ba priam nemožné urobiť nejaké merítka, ktorým by sa dali porovnať. Len Pán vidí do srdca človeka a pozná ho lepšie, ako pozná človek sám seba. V tejto novej rubrike vám chcem predstaviť niekoľkých ľudí, s ktorými sa denne stretávame a možno, keby sme mali niečo o nich povedať, nevedeli by sme. A tak by som rád touto cestou prispel k obohateniu našich životov a pokúsil sa spolu s Vami hľadať pravdu o živote, naučiť si vážiť jeden druhého, hľa-

dať odpovede na otázky, ktoré sú niekde hlboko v nás.

V dnešnom rozhovore som oslovil sr. Valeriánu a sr. Moniku, ktoré vykonávajú svoju službu lásky pre nás, v kuchyni.

Sestrička povedzte nám niečo o sebe, o detstve, rodine a o tom ako ste sa dostali k rehoľnému povolaniu.

Sr. Valeriána:

„Narodila som sa pred 55 rokmi v Lendaku, v jednoduchej katolíckej rodine. Pri krste mi dali meno Anna. Pochádzam zo siedmych detí, ako najmladšia. Moji rodičia veľmi dbali a zakladali si na viere svojich detí. Otec bol tesárom a mamka sa starala o

rodinku a domácnosť. Ako najmladšia zažila som veľa lásky od mamičky a starších súrodencov. Základnú školu som navštevovala v Lendaku a po nej 3-ročnú učňovskú školu – odbor predavač. Medzitým do Lendaku prišli „Milosrdné sestry Svätého kríža.“ Prišiel aj pán kaplán Anton Hrtus. S novým kaplánom začali sa u nás slúžiť večerné sväté omše, na ktorých som sa denne zúčastňovala. Aj môj duchovný život naberal, lebo som sa usilovala denne prijímať Pána Ježiša. Často som sa obzerala po rehoľných sestrách, ktoré prišli do Lendaku a ja som čosi „pocítila“, že aj ja by som mohla takou byť. Pán povoláva k sebe, koho chce. Ale za tým je „opustiť všetko“. „Ak chceš byť dokonalý, choď, predaj čo máš, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!“ (Mt 19, 21) Tak málo som tomu vtedy rozumela. Ale postupne som začala chápať, že je to Pán a mne to adresuje. Volá ma priam po mene. Boli to silné vnuknutia. Moje srdce bolo zo dna na deň vnímavejšie na tento vnútorný hlas, až som sa radikálne rozhodla žiť s Ježišom. Požiadala som o pomoc sr. Euláliu, ktorá bola pred-

stavená v Lendaku v spoločenstve sestier a ona vybavila u vyšších predstaviteľov, že ma prijali za ich členku – kandidátku. Odišla som na Moravu do Kyjova, kde boli naše slovenské sestry, ktoré pracovali v USS pre oligofrenné deti. Počas kandidatúry som si urobila Zdravotnú školu v Skalici. Tu v Kyjove som si urobila aj rehoľnú formáciu v postuláte a v noviciáte. Všetko tajne, lebo žili sme v totalite. A 13. decembra 1975 skladala som už prvé rehoľné sľuby za zatvorenými dverami. Okrem predstavených a niekoľkých spolusestier nikto o tom nevedel – ani rodičia. Po piatich rokoch skladala som večné sľuby a po večných sľuboch som bola preložená do USS v Bojkovej.“

Sr. Monika: „Pochádzam z dediny Nižný Hrušov, okres Vranov nad Topľou. Vyrastala som vo verejnej rodine. V láske a porozumení som prežívala svoje detstvo s tromi staršími sestrami. Staršia sestra sa rozhodla pre zasvätený život v Kongregácii sestier sv. Hedvivy v Katoviciach. Moje prvé myšlienky a túžby k zasvätenému životu sa ešte viac upevnili vtedy, keď som prvý krát išla na pešiu púť do Čenstochovej. Po strednej škole som išla za duchovným otcom a povedala som mu, že cítim v sebe duchovné povolanie. Nevedela dom, do ktorej rehole vstúpim. On mi ponúkol, že pôjde so mnou k sestričkám, ktoré som vôbec nepoznala a boli to práve Milosrdné sestry Svätého kríža. Keď som vošla do kaplnky a zahľadela som sa na kríž, zaznela v mojom vnútri jasná odpoveď: Tu je tvoje miesto.“

Čo si myslíte o povolaní a službe? Človek má nejaké predstavy pri vstupe do rehoľného spoločenstva a potom každodenný život v službe je možno trochu iný.

Sr. Valeriána: „Všetci sme povolaní k svätosti, preto každý sa má usilovať a túžiť po svätosti. To je naše prvoradé poslanie. Pre tých, ktorí sú povolaní do zasväteného života, to znamená nasledovať

KRISTA „zblížia“, aby KRISTUS bol v ich živote „všetkým“ (Ján Pavol II. - Vita consecrata). Zsvätý život je požehnaním pre život ľudstva i pre život samej Cirkvi. Čo sa týka „služby“, príkladom mi je sám JEŽIŠ, ktorý umývaním nôh apoštolom zjavuje hĺbku lásky BOHA k človeku. Sám BOH slúži človeku. Preto zsvätý život je a má vždy byť životom obetavej lásky, konkrétnou a veľkodušnou službou (Ján Pavol II. - Vita consecrata). Zsvätý život rečou „skutkov“ ukazuje, že Božie milosrdenstvo je základom a podnetom činnej a nezištnej lásky. Služba – horlivé ohlasovanie Ježiša Krista všetkým ľuďom! Náš osobitný vklad spočíva vo svedectve života úplne odovzdaného Bohu a blíznym podľa príkladu Spasiteľa. Pri vstupe do rehoľného života – spoločenstva Sestier Svätého kríža, som skoro nič z toho nevníkala, ani nemyslela do budúcnosti. Proste hнала ma veľká túžba za Ježišom a čo najviac chcela som okúsiť a žiť naplno iba s Ním. Postupne som sa zoznámila s prácou (službou), ktorá mi bola pridelená pod dozorom staršej sestry a mentálne postihnuté deti sa mi stali miláčikmi Božími, v ktorých priam som objavila Krista. To bola moja radostná „služba“. Pomáhať a milovať ich!“

Sr. Monika:

„Povolanie je pre mňa veľké tajomstvo, ktoré mi postupne Boh v mojom živote odhaľuje. Aj ja som mala, ako každá iná sestra, pred vstupom do rehole určité predstavy, ideály, ktoré neraz okolnosti menia. Aj napriek tomu všetkému sa nesmiem

nechať odradiť, ale ísť za svojím cieľom. Uvedomujem si, že má Boh so mnou osobitný plán, ktorý chcem s jeho pomocou vyplniť. Roky môjho duchovného života plynú a ja som vždy Bohu vďačná za každý deň, ktorý smiem prežívať s ním a pre neho. Nezáleží na tom kde som, čo robím, ale na tom, aký je môj osobný vzťah s Bohom. Najdôležitejšie je, že moje srdce patrí Bohu. Som vďačná Bohu za tento veľký dar povolania, ktorý som si ničím nezaslúžila. Sám Boh si ma povolal do služby, aby som slúžila s láskou všade tam, kde ma posielal.“

Aký máte denný program, ako Milosrdné sestry Svätého kríža?

Sr. Valeriána: „S pomocou Božou prežívame svoje povolanie úprimne a verne a tým máme účasť na poslaní Cirkvi robiť radostné poslanstvo viditeľným.“

Náš denný program:

5.05 hod. vstávanie
5.35 hod. Ranné chvály
6.00 hod. svätá omša
6.30 hod. Hodinka dňa
6.40 hod. rozjímanie (30 minút)
7.15 hod. raňajky
7.30 hod. nástup do práce
Pred obedom máme spytovanie svedomia, duchovné čítanie 15 minút.

Večer o 17.30 hod. sv. ruženec, 30 min. adorácia pred Najsvätejšou sviatosťou oltárnou a Vešpery. Hodinka čítania je privátna.

Večera o 18.30 hod.

Kompletórium privátne.

V súkromnej modlitbe a adorácii pri Eucharistikom Pánovi odovzdávame všetky sily ducha a srdca účinnému pôsobeniu Trojjediného Boha. Čítanie Svätého Písma a sv. ruženec nás vovádzajú do Kristových tajomstiev spásy. Aj čas ticha máme dodržiavať, bez neho nie je možný duchovný život. Vo svojej práci – v službe prežívame Božiu prítomnosť. Tu sa stretávame aj so zamestnancami na našich úsekoch pri práci. Stretávame sa aj s našimi predstavenými, nadriadenými, s našimi kňazmi a s našimi bohoslovcami. „Chceme urobiť všetko, aby sme so všetkými nažívali v pokoji.“ (bl. M. M. Terézia Shererová) A tak všetky sestry sme poverené a poslané vydávať svedectvo o láske, ktorú nám daroval Trojjediný Boh.“

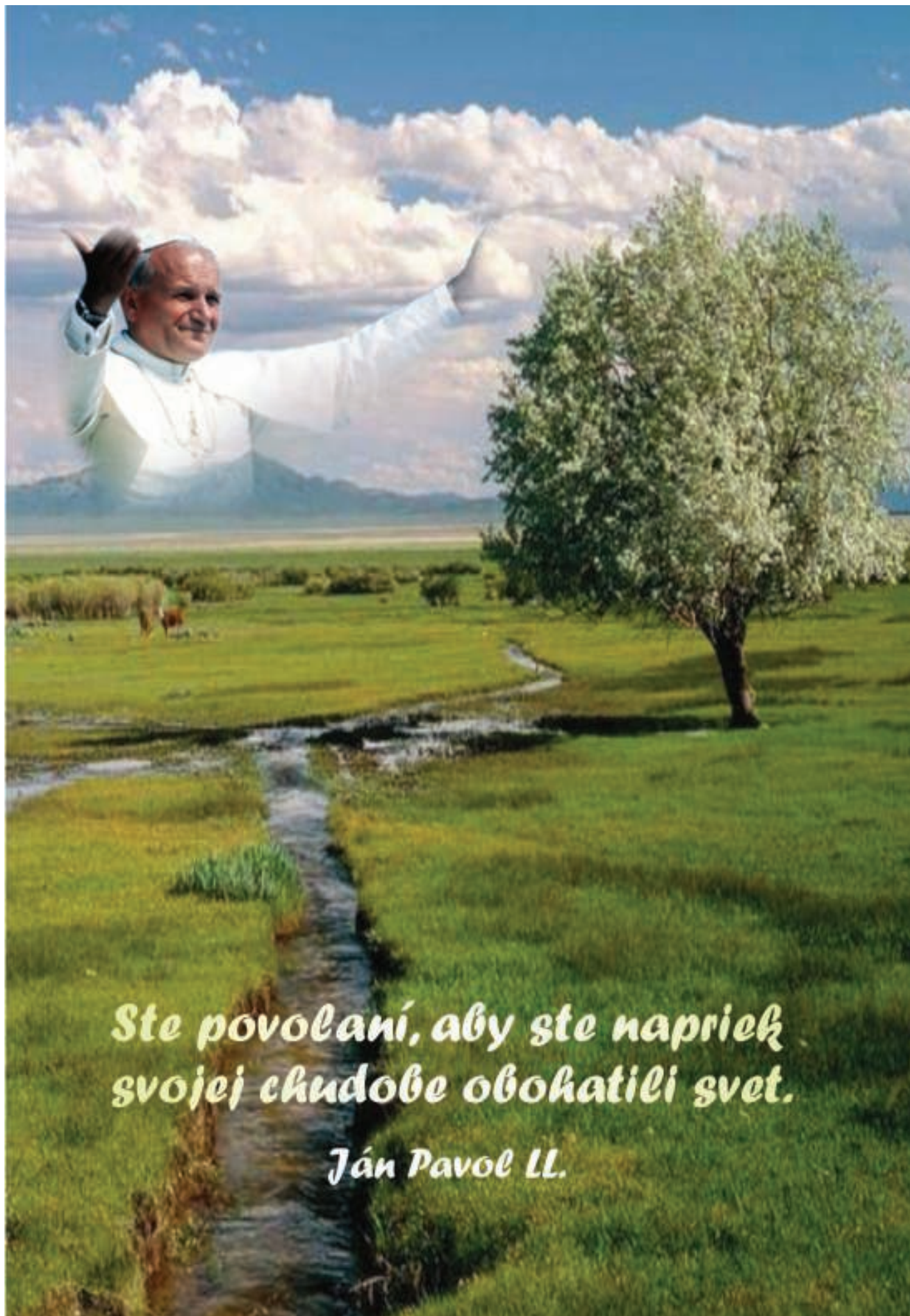
Čo by ste odkázali seminaristom v tomto pôstnom období, ale nielen v ňom?

Sr. Valeriána: „Keď chcete byť vernými a dobrými kňazmi podľa Božského Srdca Ježišovho, mali by ste sa naučiť „modlit“. Byť častejšie v blízkosti Eucharistického Krista, pestovať aj osobnú modlitbu, čítanie Svätého Písma a nevynechať ani rozjímanie. „Počúvať Krista a stávať sa vnímavým na Jeho hlas. To je skutočná a jediná cesta, vedúca k plnosti radosti a láske.“ (Sv. Otec Benedikt XVI.) A vytrvať na ceste k svatosti i napriek duchovným ťažkostiam, ktoré prináša každodenný život. Trvalo sa usilovať o svätosť!!!!“

Sr. Monika: „Najviac čerpajte silu so spojenia s Bohom, ktorý sa vám denne ponúka, ako večná láska v Eucharistii. Práve toto sú najkrajšie chvíle, ktoré sa nedajú ničím nahradiť. Často berte do rúk Sväté písmo a nájdete odpoveď na mnohé otázky, ktoré Vás čakajú vo vašej budúcej kňazskej službe.“

Úprimné Pán Boh zaplať za rozhovor a veľa Božích milostí a požehnaní Vám vyprosuje redakcia Brázdy.

pripravil Milan Valušiak

*Ste povolaní, aby ste napriek
svojej chudobe obohatili svet.*

Ján Pavol II.